

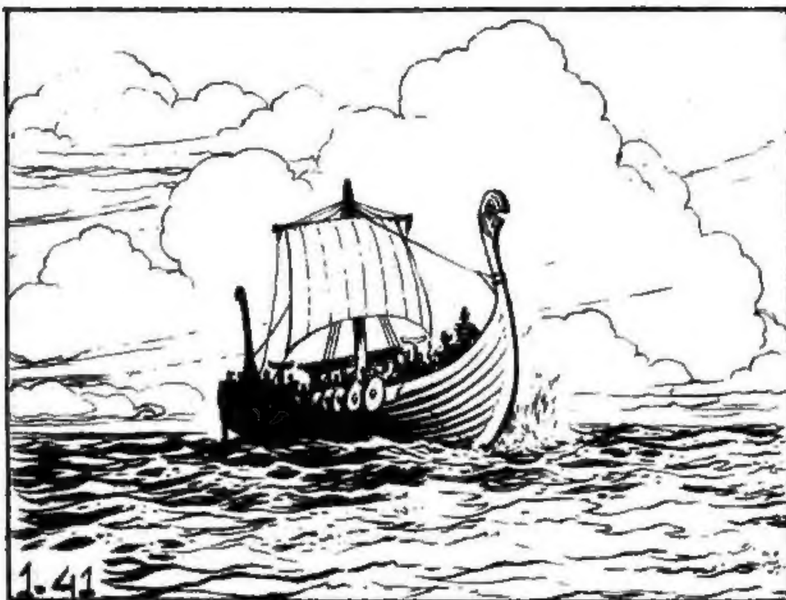
Eric

DE NOORMAN

de Banneling van Ysland

door HANS G. KRESSE









Over de wijde eindeloosheid van de Atlantische Oceaan koerst, als een kleine stip, een Noorse Drakkar in westelijke richting. De niet meer zo jonge gebronsde man aan het roer kijkt af en toe met welgevallen naar het bollende zeil. Het is Eric de Noorman, op zoek naar het beloofde land, het land van vrede en welvaart. Oplettend slaat hij het doen en laten van zijn bemanning gade. Hij voelt de onrust, die de laatste dagen bezit van hem heeft genomen en zijn scherpe zeemansogen zwerven keer op keer langs de kim. Zij zijn nu zeven dagen op zee, met gunstige wind, en van land is nog niets te bespeuren, hoewel zij volgens de beweringen van Cendrach de scheepsbouwer de zesde dag land hadden moeten zien. Eric wenkt de reusachtige krijger, die naast hem op de achtersteven staat. 'Neem het roer over, Svein, en houd deze koers op de zeestroming,' zegt hij. 'En houd ook een oogje op de mannen van Ondur, ze zijn mij te stil.' Svein Langtand knikt zwijgend. De lange Sakser is het er nooit mee eens geweest, dat Eric een twaalftal krijgers uit de bende van de schurkachtige Ondur Ivarsson heeft meegenomen, al beweerden ze honderdmaal, dat ze door Ondur geronseld waren. Met lange passen begeeft de Noorman zich naar de grijsaard op het voordek. 'Hoe is het, vader Cendrach,' zegt hij met een glimlach. 'Denk je dat wij nu spoedig land in zicht zullen krijgen? Zal ik de raaf loslaten?' De oude scheepsbouwer schudt aarzelend het hoofd. 'Ik weet het niet. Volgens de overleveringen van mijn volk hadden we het land nu al bereikt moeten hebben. Maar je weet nooit, in hoeverre de overleveringen juist zijn op dit punt.' 'Het is te hopen, dat je alsnog gelijk zult krijgen,' antwoordt Eric met gedempte stem, 'want de voedselvoorraden zijn al tot op de helft geslonken en water is er ook niet veel meer. De bemanning begint ongedurig te worden. Er moet gauw iets gebeuren... voordat er hier aan boord iets gebeurt.'







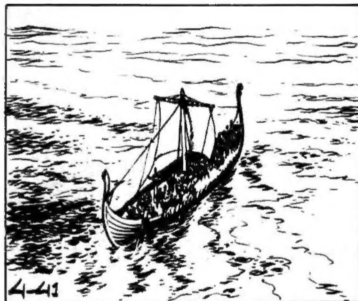
Cendrach komt moeizaam overeind en staart met een zucht over het water. Eric wenkt Svein, het roer over te geven aan de stuurman en de lange Sakser voegt zich bij hen. Vanuit zijn ooghoeken ziet de Noorman, hoe een aantal krijgers hen gadeslaat. Het zijn mannen van Ondur. 'Laten we de raaf uitzenden,' gromt Svein, 'dan weten we tenminste wat.' 'En daarmee geven we toe, dat we gefaald hebben,' mompelt Cendrach. 'Nee, we wachten nog een dag en een nacht. De ouden van mijn volk kunnen zich in het aantal dagen vergist hebben.' 'Mogelijk hebben zij de richting verkeerd vermeld,' oppert Eric droog. 'Volgens Hako zag Ragnar de Rode land na zes dagen varen in noordelijke richting. Hier komt dus wel het aantal dagen overeen.' Cendrach haalt de schouders op. 'Wachten wij nog tot morgen,' herhaalt hij. 'Morgen zien we wellicht land.' En zo blijft de koers ongewijzigd. De nacht valt en met trage gang glijdt de Drakkar westwaarts. Eric staat aan het roer en kijkt op naar de sterren. Hij peinst en twijfelt of ze het niet toch noordelijker hadden moeten zoeken. Hij moet even zijn ingedommeld, want plotseling schrikt hij wakker en springt meteen overeind. Over het dek naderen gedaanten, geluidloos naderbij sluipend. Het vale licht der sterren glanst koud op scherp staal.



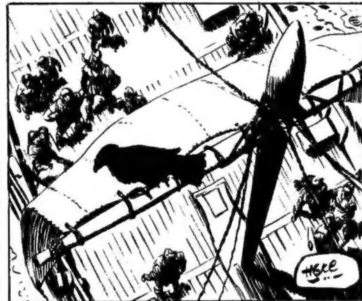




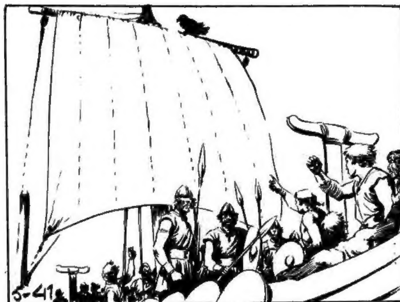
'Svein!' klinkt Erics stem hard door de stilte. Met een ruk gaat de lange Sakser die naast Eric op de achterplecht ligt te slapen, overeind zitten. De sluipende gedaanten houden abrupt de pas in, als de reus aalvlug opstaat met een lang zwaard in de knuist. 'Wat moet dat daar?' bijt Eric de kerels toe. Schuifelend en mompelend komen zij naar voren; het zijn de mannen van Ondur, zoals hij verwachtte. Voor alle zekerheid houdt ook de Noorman zijn zwaard gereed. De kerels gluren onzeker rond naar de krijgers van Eric, die hier en daar van het rumoer wakker zijn geworden en haastig nader komen. 'We wilden alleen maar een beetje water vragen,' zegt de voorste, terwijl zijn makkers hem bijvallen. 'Ja, ja, met getrokken zwaard zeker,' zegt Eric snijdend. Struikelend over hun woorden ontkennen ze heftig: 'We hebben geen zwaard in de hand gehad.' 'Onze watervoorraad is te klein om extra rantsoen te geven,' is Erics bescheid, 'en dat weten jullie.' 'Maar we weten ook,' klinkt er een stem uit de achterhoede, 'dat we er allemaal aan gaan, als het nog lang zo duurt.' 'We vragen of je alsjeblieft terug wilt keren,' komt een ander met gehuichelde deemoedigheid tussenbeide. Eric weet genoeg en hij neemt geen halve maatregelen. Hij beveelt de kerels, hun wapens af te leggen, en wenkt zijn krijgers. De mannen van Ondur worden onder bewaking naar de voorplecht gebracht, waar ze tot nader order moeten blijven. Met bezorgde blikken kijkt Eric het stelletje na. Hako, op wiens voorspraak de kerels zijn aangemonsterd, tracht zich zwakjes te verontschuldigen, maar de Noorman wimpelt hem af. Ook dit nog, denkt hij bitter. Bijna een derde deel van de bemanning is hiermee uitgeschakeld, want vertrouwen kun je ze nu niet meer. Als het weer maar zo blijft, redden we het wel met onze eigen mannen alleen, maar als het zou omslaan, kon het er weleens lelijk voor ons gaan uitzien.







De toestand aan boord van de Drakkar is nu allesbehave aangenaam, al houden de twaalf mannen van Ondur zich koest. Er dreigt echter een nog vrij wat ernstiger moeilijkheid. De voedselvoorraad begint op te raken en er is nog slechts voor enkele dagen drinkwater. Hoe lang Erics eigen mannen dit zonder morren zullen dulden, is een benauwende vraag. De enige, die zijn vertrouwen nog steeds niet heeft verloren, is oude Cendrach. Desondanks besluit Eric, zijn koers te wijzigen en het wat noordelijker te zoeken en hiermee is Hako het volmondig eens. Ook wordt de raaf, die speciaal voor dit doel is meegenomen, uit zijn kleine kooi losgelaten. Is er ergens land in de buurt, dan zal de vogel er zonder meer rechtstreeks op af vliegen. Het loslaten van de raaf is een gebeurtenis van belang voor de mannen, die daar eenzaam in hun kleine scheepje op de eindeloze watervlakte dobberen. In grote spanning volgen ze allen met de ogen de vlucht van de zwarte vogel; hij kan nu redding zijn! Blij met zijn vrijheid vliegt het dier snel weg. Ademloos volgt de hele bemanning zijn bewegingen. Met brede wiekslagen beschrijft de vogel een cirkel om het vaartuig, éénmaal, om zich dan op de ra neer te laten, waar hij krassend blijft zitten. Een grote stilte valt over het schip. De mannen durven elkaar niet aan te zien; hun laatste hoop is hiermee vernietigd want ze weten nu, dat er geen land nabij is.

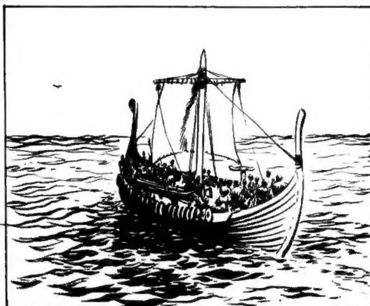





Ondurs mannen beginnen oproerig te schreeuwen en Erics krijgers hebben moeite hen met speren in bedwang te houden. 'We willen terug! Niemand heeft ons iets gevraagd. We worden tegen onze wil meegesleept door die tyran van een Noorman en hij weet zelf niet eens waarhéén!' 'Ja, waarheen, bij Thor,' krijst een woedende stem. 'De eerste de beste landkrab kan zien, dat we er zo allemaal aan gaan! Die stomme kraai weet ook niet waar-ie heen moet.' 'Schiet die ongeluksvogel van de ra,' schreeuwt een derde, 'dat beest zit daar maar te krassen, tot we er allemaal gek van worden! Wie neemt er nu ook zo'n zwartvlerk mee op een boot! Dat vráágt om narigheid.' 'Geef me een slok water,' komt weer een ander. 'Ik verga van de dorst, ellendelingen!' Dan komt Sveins machtige geluid boven alles uit; het begint hem danig te vervelen en hij buldert: 'Nu is het uit en geen kik meer of ik draai jullie eigenhandig een voor een de nek om!' Er daalt ogenblikkelijk een ontzagvolle stilte over het schip.

Niettemin blijft de gespannen sfeer voortduren de volgende dagen en nog steeds is er geen spoor van land te bekennen. Het water is op en er is nog slechts heel weinig voedsel. Keer op keer gluren de mannen naar boven, naar de raaf, die in alle onschuld aan zijn veren zit te plukken, maar helemaal geen aanstalten maakt om te gaan vliegen. Hoewel tegen de wens van Cendrach in, koerst Eric nu meer noordelijk, met de zeestroming mee. Hij probeert van Hako aan de weet te komen, waar deze indertijd ongeveer land heeft gezien, maar tevergeefs. Zelfs de Noorman begint langzamerhand te wanhopen. Aan terugkeren valt natuurlijk niet te denken, zonder voedsel, zonder water. De mannen likken vertwijfeld hun door het zeewater gebarsten, droge lippen. Dan klinkt er opeens een rauwe, wilde kreet: 'De raaf!' Allen kijken omhoog; de zwarte vogel heeft zijn vleugels gespreid en wiekt met krachtige slagen weg, luid krassend.







Een schor gejuich uit verdroogde kelen begeleidt de vogel, die in pal noordelijke richting vliegt. 'Aan de riemen,' schreeuwt Eric. Aan de nu van opzij komende wind hebben ze niet veel, daar kunnen ze niet hard genoeg mee opschieten. Bewaakt door enkele gewapende krijgers van Eric worden ook de mannen van Ondur aan de riemen gezet. Men wendt de steven en koerst de vogel achterna, die kleiner en kleiner wordt en tenslotte als een stip in de verte verdwijnt. Er heerst nu een angstige spanning op de boot; alle vijandschap is vergeten en er is maar één gedachte, die alle mannen bezighoudt: Ze zullen land vinden! Letterlijk en figuurlijk zitten ze in hetzelfde schuitje en allen doen hun uiterste best; ook de mannen van Ondur. Ze trekken aan de riemen tot het zweet hun langs het lichaam loopt, want honger en dorst zijn voor ieder dezelfde vijand. Plotseling springt een der krijgers naar het voordek en half dol van vreugde schreeuwt hij: 'Land! Land, recht vooruit!' De riemen liggen stil en vol verlangen zijn aller ogen gevestigd op de wazige, blauwe streep in de verte.







Langzaam maar zeker komt de blauwachtige strook dichterbij en als ze de kust dicht genoeg zijn genaderd, ontwaren zij een landschap zo vreemd als ze nooit tevoren zagen. Alleen Hako meent dat dit hetzelfde land is dat hij met Ragnar de Rode ontdekte, maar geheel zeker is hij er niet van. Grijsblauwe nevels zweven over en tussen grote ijsvelden en heel in de verte doemt boven de nevels uit de top van een eveneens met sneeuw en ijs bedekte hoge bergketen. Op veilige afstand vaart de Drakkar langs de kust. Nergens is een spoor van bewoning te ontdekken. Als ze het land wat meer naderen zien ze donkere glimmende rotsen en diepe inhammen die op fjorden lijken, en enigszins aan Noorwegen doen denken. Stil en nevelig ligt het vreemde land daar en Cendrach schudt het hoofd. 'Nee, dit is niet het beloofde land. Zie toch; er groeit geen boom of struik zover wij kunnen onderscheiden. Nee, het bevalt mij hier helemaal niet.' Ook de mannen – hoewel ze er naar verlangen aan land te gaan – zijn onrustig en wat vreesachtig; maar Eric is vastbesloten. 'Er is haast geen voedsel meer,' zegt hij strak, 'geen water... we hoeven er dus niet verder over te praten, we zullen wel moeten landen.'







Er is weinig wind, de zee is rustig en op kalme riemslagen glijdt de Drakkar een eindje uit de kust over het water, op zoek naar een goede landingsplaats. Ze koersen langs een groepje rotsachtige eilandjes en zien dan een inham, die voor hun doel geschikt lijkt. Nergens is enig teken van menselijk leven te bespeuren. Wel klinken door de diepe stilte ongekende, vreemde geluiden. Eric spreekt met Svein af, dat hij met drie man aan land zal gaan in de kleine roeiboot.

Meer krijgers wil hij, met het oog op de twaalf mannen van Ondur, niet van het schip halen; de lange Sakser houdt zolang het bevel. 'Komt best in orde, Noorman,' grijnst Svein, 'en breng een mals boutje mee, want mijn maag knort!' Dan glijdt het bootje met Eric en zijn drie metgezellen haast onhoorbaar op de vreemde kust toe. Zonder veel moeite trekken ze het door de flauwe branding.







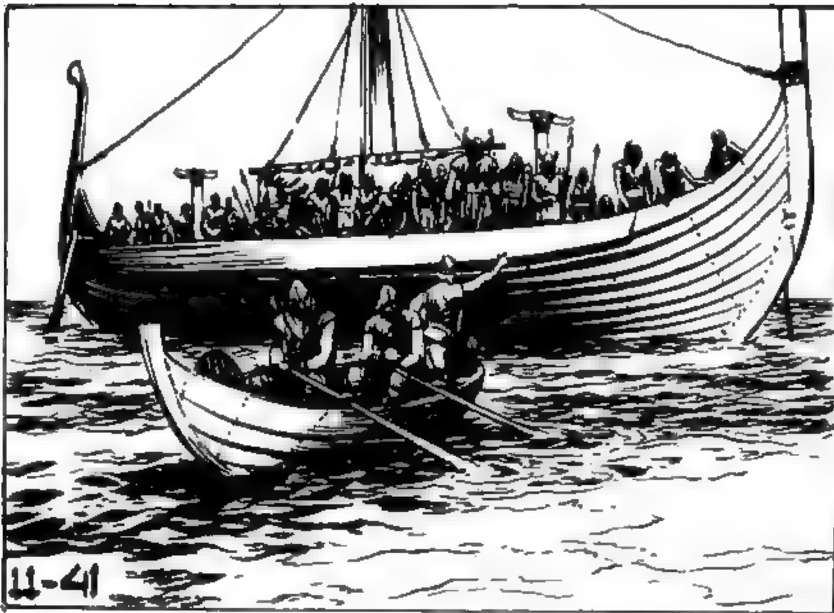
Het bootje schuift op het land en alles blijft stil en rustig. Eric wijst naar een groepje zeehonden op de glibberige rotsen, dat nieuwsgierig hun komst gadeslaat. 'Eten is er in elk geval te vinden!' De drie krijgers gluren bedachtzaam rond en voelen zich blijkbaar niet op hun gemak. De man, die opdracht krijgt, de wacht bij het bootje te houden, staat dit maar half aan. 'Wie weet, wat voor raar volk hier woont,' moppert hij. Eric haalt de schouders op. 'Ik geloof niet, dat hier mensen wonen en bovendien, we komen zo gauw mogelijk terug.' Dan verdwijnt hij met de twee anderen, het land in, op zoek naar water en voedsel.

Omzichtig volgen de Noren een rotsachtig pad. Wonderlijke dingen zien ze in het landschap, witte heuveltjes, waar damp uitkomt en ze horen rare borrelende geluiden. Een vreselijke lucht hangt er en geen boom of struik, zelfs geen gras valt er te bekennen. De krijgers hebben het danig te kwaad met hun angst. 'Het lijkt hier wel de onderwereld,' mompelt er een. Nauwelijks heeft hij deze woorden uitgesproken, of eensklaps klinkt er een dof, onheilspellend gerommel, dat snel aanzwelt.






Boven de heuvels in de verte stijgen roetzwarte rookwolken ten hemel en het gerommel houdt aan. Gele, witte en zwarte wolken vermengen zich en hullen het landschap in een onheilspellende nevel. De twee krijgers staren een ogenblik sprakeloos naar deze wonderlijke verschijnselen, dan zetten zij het luid schreeuwend, zonder op of om te zien op een lopen, naar de kust, Eric aan zijn lot overlatend. De Noorman loopt hen een eindweegs achterna, roepend en hun bevelend, terug te komen, maar tevergeefs. Terwijl het doffe gerommel in de verte gaandeweg vermindert, beklimt Eric een hoogte, vanwaar hij een ruim uitzicht heeft op de kust. Tot zijn verbazing ziet hij, hoe de twee krijgers het bootje hebben bereikt en nu met hun drieën ijlings naar de Drakkar terug roeien. 'Wel, bij Thor,' roept hij hardop, 'die kerels zijn gek, ze laten me hier alleen achter.'






Als het bootje de Drakkar heeft bereikt, beginnen Svein en Hako meteen te brullen: 'Waarom is de Noorman er niet bij?' Stotterend en elkaar in de rede vallend, vertellen ze van de akelige geluiden en de zwarte rook, van het vreemde, doffe gerommel... Stuntelig staan ze zich vrij te pleiten van hun laffe vlucht. Svein wordt razend en wil hen te lijf gaan, maar Cendrach houdt hem tegen, terwijl Hako ze intussen grondig de mantel uitveegt. Met benauwde blikken kijken de kerels naar Svein die zich met moeite in bedwang houdt. De lange Sakser buldert woedend: 'Wat denken jullie wel, armzalige bangbroeken, dat ik de Noorman daar laat zitten, hè?' De drie vluchtelingen, die een heilzaam respect voor de reus koesteren, trachten weer een beetje in de gunst te komen. Ze smoezen wat samen en dan zegt de een: 'Als we met z'n allen gaan, willen we wel mee, gerust! Dan kunnen we...' Met een schelle kreet valt Svein hem in de rede, terwijl hij naar de kust wijst: 'De Noorman... hij is er niet meer.' Verschrikt turen allen naar het strand. Eric de Noorman is verdwenen...

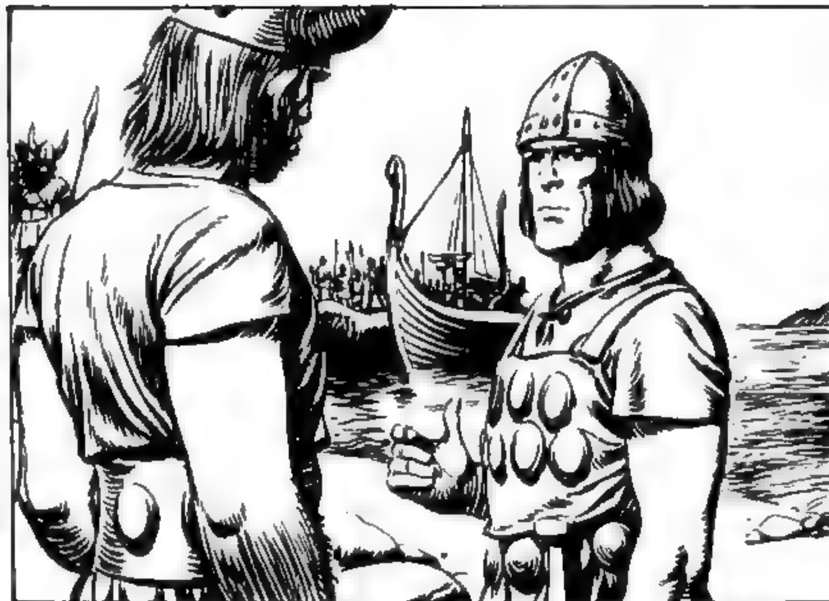






Svein, die door al die wederwaardigheden toch al buiten zichzelf was, is nu helemaal woest. 'Nu gaan we er allemaal op af,' brult hij. 'Vooruit kerels, aan de riemen en een beetje vlug! Wie weet wat de Noorman daar is overkomen.' Langzaam glijdt de Drakkar op de kust toe en het duurt niet lang of ze zien tot hun geruststelling Eric weer op de rotsen verschijnen. Hij zwaait hen toe en als de boot aanlegt, springt hij aan boord. 'Jullie zijn me de helden wel,' zegt hij tot de drie mannen, die hem zo smadelijk in de steek lieten. Schaapachtig betuigen ze hun spijt en bieden aan, hem weer te vergezellen, als hij op zoek gaat naar voedsel en water. 'Ja, dat zal wel moeten,' geeft Eric ijzig ten antwoord. En dan vertelt hij aan Svein en de oude Cendrach, die benieuwd zijn naar wat hij van die vreemde verschijnselen op het eiland denkt, zijn wedervaren. 'Inderdaad zijn het vreemde dingen, die we daar zagen, maar het vreemdste is, dat ik ook een mens heb gezien... een man met een erg behaard gezicht en gekleed in huiden en lompen. Hij sloop over de rotsen naar mij toe en ik trok voor alle zekerheid mijn zwaard, waarop hij er vandoor ging; zó snel, dat ik niet kon zien, waar hij ineens was gebleven. Ik ben nog achter hem aan gegaan, maar hij was als door de aarde verzwolgen.'







Het bericht, dat het vreemde land bewoond is, verbaast de Noren niet weinig. 'Een kwaadaardig soort schijnt het niet te zijn,' zegt Eric nuchter, 'want de man die ik zag, was benauwder voor mij dan ik voor hem. De vreemde geluiden, waarvoor die dappere krijgslieden van mij op de loop gingen, zullen dus ook wel niet veel om het lijf hebben, want anders woonden die mensen hier zeker niet. We landen dus.' En zo wordt de Drakkar gemeerd aan enkele in zee uitstekende rotsen. De enige verbinding met het strand is de smalle zandstrook, welke – mocht er gevaar dreigen – gemakkelijk te verdedigen is. 'Ik ga met een stuk of wat krijgers en de helft van Ondurs troep water halen,' zegt Eric tegen Svein. 'Jij houdt zolang het bevel, bindt de rest van Ondurs mannen vast voor alle zekerheid, dan heb je tenminste geen last van hen, en stuur een paar mannetjes op zeehondenjacht.' Svein knikt en met een kleine groep krijgers gaat de Noorman op pad. Hij volgt dezelfde richting, waarin hij kort tevoren de onbekende achterna gegaan is. Op een hoogte houden zij halt. Beneden hen kronkelt zich een helder riviertje langs de rotsige hellingen. 'Daar zullen we de waterzakken vullen,' zegt de Noorman, 'goed duidelijk zichtbaar en dan ben ik benieuwd wat er gebeuren gaat, want dáár was het ook, dat ik de man het laatst zag.'






Eric daalt met zijn mannen in de vallei af. Het gerommel in de verte duurt nog steeds voort, maar het boezemt de mannen niet meer zoveel angst in. Hoewel het landschap kaal is en een barre, onbewoonbare indruk maakt, geeft de Noorman zijn ogen toch goed de kost, in de hoop, iets van de vreemde man te bespeuren. Bij een bocht in de rivier stuiten ze op een grote waterval, die van een hoge klip naar beneden stort en aan de voet van de rots een poel vormt. Bij nadere beschouwing ontdekt Eric tal van spleten en spelonken in de hoge rots en zijn eerste gedachte is: Hier zou die vreemde weleens ergens kunnen zitten. Hij neemt zijn eigen krijgers wat terzijde. 'Keer terug naar de landingsplaats zodra de waterzakken gevuld zijn. Daar moeten die kerels gebonden bij de rest van hun stelletje gevoegd worden; onder bewaking. Enigen van jullie kunnen hier gaan jagen en vissen, maar ga niet te ver, zodat je binnen gehoorafstand van het schip blijft. Ik ga nog wat op onderzoek uit en wil daarbij een man meenemen. Ik laat het aan jullie zelf over, wie dat zal zijn.' Na enige aarzeling treden enkele krijgers naar voren, van wie Eric er een aanwijst. Dan gaat hij, zonder verder nog veel woorden te verspillen, met de man op weg. Na uiterst voorzichtig een tijdje over het rotsachtige terrein hun weg te hebben gezocht, horen de beide mannen plotseling een hun welbekend geluid: het krassen van een raaf... hun eigen raaf! Snel gaan ze in de richting van het gekras en zo komen zij in een breed ravijn. Zij zien de vogel nog juist, voor hij over de top van de hoge klip verdwijnt. Scherp speurend kijkt Eric om zich heen. Eensklaps ontdekt hij een smalle, donkere spleet in de rotswand. Hij wenkt de krijger en uiterst voorzichtig wagen zij zich naar binnen. De spleet verwijdt zich en zij merken, dat de bodem naar beneden afloopt. Er heerst een schemerachtige duisternis, die verderop overgaat in een groenachtig lichtschijnsel. Tot hun verbazing blijkt dat groenachtige schijnsel afkomstig van enige schrale berkenboompjes en wat struikgewas, het eerste groen, dat zij in dit land zien. Als zij even later de uitgang van de kloof bereikt hebben, zien zij, half verscholen tussen de struiken, een hut.







Voorzichtig gaan Eric en zijn krijger op de hut toe, goed rondkijkend, maar er is geen teken van leven te bespeuren. Het is een kleine begroeide vallei, een waarlijk idyllische plek, met een beek en een ruisende waterval. Eric knikt goedkeurend. 'Dat is hier bijzonder goed gekozen. Mooi verborgen, water en vis vlakbij. De bewoner is blijkbaar afwezig, dus zullen we eens in de hut gaan kijken.' Het is er schemerig. Er komt alleen licht naar binnen door het rookgat en een paar kleine venstergaten. De stookplaats is in het midden en er valt niet aan te twijfelen, dat de hut bewoond wordt, want er zijn grote voorraden gedroogde vis en vlees aanwezig, benevens waterkruiken. Verbaasd stelt Eric vast, dat de kruiken van Noorse oorsprong zijn. Wapens vinden ze niet. Aan beide zijden van de stookplaats zijn zit- of ligbanken. 'Mogelijk wonen hier dus twéé mensen,' mompelt Eric. 'Maar wàt voor mensen? Het kunnen schipbreukelingen zijn; misschien Noren, want dat vaatwerk is ook Noors.' Nadat ze nog even hebben rondgekeken, zonder iets van belang te ontdekken in het nogal schamele verblijf beslist de Noorman: 'We zullen wachten. Wie weet hoe bang ze voor ons zijn en als ze merken, dat we geen kwaad in de zin hebben, komen ze wel tevoorschijn.' 'Krek gezegd,' klinkt op dat ogenblik een stem achter hen. Met een ruk draaien de twee Noren zich om. Verbijsterd staren ze naar de wilde verschijning die in de lage deuropening is verschenen.







De man, die nu de hut binnentreedt, heeft een uiterlijk, dat de verbouwereerdheid van de Noorman en zijn krijger wel rechtvaardigt. Hij is gehuld in lompen en zeehondenvellen en heeft een dusdanige haar- en baardgroei, dat er van zijn gezicht niet veel meer te zien is. Er is iets in zijn lichte ogen, dat Eric niet bijzonder aanstaat. De man vertelt, dat hij al langer dan een jaar hier woont. 'Ik ben een schipbreukeling, heer,' zegt hij op wat meelijwekkende toon, 'en daar ik alleen niets beginnen kan, houd ik mij schuil voor vreemd volk tot ik weet wat het wil. Nu ik gehoord heb, dat je geen kwaad in de zin hebt, wil ik je vragen mij mee te nemen.' Eric weet nog niet goed, wat hij van de man moet denken. Het kan allemaal best waar zijn, maar toch wil hij nog wel wat meer weten en daarom vraagt hij de vreemde kerel verder uit. Het blijkt, dat de man bevelhebber op een van Ragnars schepen is geweest en ruzie met de piraat heeft gekregen. Na nog wat heen en weer gepraat stemt Eric er in toe, de onbekende mee te nemen. Hij vraagt hem, of hij nog iets van zijn bezittingen wil pakken. Terwijl de man hiermee bezig is, laat Eric zijn blikken nog eens door de hut gaan, waarbij hij ineens de primitieve ruitjes van perkament opmerkt, die in de venstergaten zijn geknutseld. Hij bekijkt ze eens wat dichterbij en ziet tot zijn verbazing, dat de perkamenten dicht beschreven zijn. En dan herkent hij ook het eigenaardige soort schrift. Het is hetzelfde schrift, dat Cendrach gebruikt...







'Hoe kom je aan deze perkamenten?' wendt Eric zich verrast tot de schipbreukeling. Deze haalt onverschillig de schouders op. 'Ach, die had ik,' mompelt hij. 'Eh... we kunnen met ons drieën nooit in één keer mijn hele etensvoorraad naar de boot krijgen. Het zou jammer zijn om...' 'Ik zal een paar krijgers sturen om alles te halen,' antwoordt Eric. 'Maar daar hadden we het niet over. Ik zou weleens willen weten, hoe je aan deze geschriften gekomen bent. Heb je ze zelf geschreven?' 'Nee, dat niet. Ik had ze al. Maar wat zou dat nu?' Scherp slaat Eric de ander, die kennelijk geen antwoord wil geven op de vragen, gade. Op zijn minst genomen is 's mans houding vreemd. 'Wel, in ieder geval neem ik wat van deze geschriften mee,' besluit Eric, en met enkele snelle halen van zijn dolk snijdt hij de vergeelde perkamenten uit de vensternissen. Op weg terug naar de Drakkar praat de schipbreukeling aan één stuk door over zijn belevenissen in dit onbewoonde land, maar Eric luistert amper en zodra zij aan boord zijn, begeeft hij zich naar Cendrach. De oude scheepsbouwer slaakt een kreet van verbazing, als hij de perkamenten ziet. 'Dat zijn stukken uit mijn eigen geschriften,' brengt hij uit, 'die, welke mij indertijd door Ragnar de Rode ontstolen werden.' 'Juist,' geeft Eric zacht ten antwoord, 'dit vermoedde ik al. Als ik mij niet vergis, had Ragnar een Ierse geleerde aan boord om de geschriften voor hem te vertalen en uit te leggen... Ik kan maar één logische verklaring vinden voor het feit, dat de geschriften hier zijn en die is: Dat deze Ierse geleerde zich óók in dit land moet bevinden!'






De vreemde man, wiens naam Olaf is, doet zeer verbaasd, als Eric nog eens over de perkamenten begint en hem vertelt, dat ze van Cendrach zijn geweest. 'Maar ben je eigenlijk alléén daar aan land gezet,' vraagt Eric, 'want ik zag toch twee slaapplaatsen in je hut.' Nadrukkelijk verklaart Olaf, dat hij aldoor geheel alleen was. 'Volgens de berichten,' gaat de Noorman onverstoorbaar voort, 'was er een Ierse geleerde, een Filid, bij Ragnar; heb je die nog ontmoet?' 'Nee,' zegt Olaf, 'die was op Ragnars schuit, daar weet ik verder niets van.' Eric haalt onmerkbaar de schouders op, hij schiet niets op met de kerel. Intussen zijn alle krijgers terug gekomen. De jagers hebben enige zeehonden gereed gemaakt voor een maal en de gedroogde vis en andere voorraden van Olaf zijn ook aan boord gebracht. Er rest Eric niets anders dan te vertrekken. Dit land lijkt in niets op het beloofde land, dat zij zoeken. Olaf heeft een flink stuk van zijn overtollige haren afgesneden en Svein bromt zachtjes: 'Ik mocht die kerel al dadelijk niet, maar nu heb ik het helemaal niet meer op hem begrepen.' De Drakkar glijdt rustig langs de kust en als Eric opmerkt, hoe Olaf steeds tersluiks naar het land loert, geeft hij Svein inwendig gelijk. Het is een vreemde snaak. Ook de Noorman begint eens naar de kust te kijken en eensklaps ontwaart hij een gestalte die hen klaarblijkelijk heeft staan nagluren en die zich nu schielijk in de donkerte onder de rotsen terugtrekt.







Voor Eric er Svein op attent kan maken, is de gedaante verdwenen, maar Olafs houding verraadt, dat deze de verschijning gezien moet hebben. Eric treedt op de man toe. 'En nu geen smoesjes meer,' snauwt hij. 'Waarom beweerde jij hier alleen te zijn, terwijl dat niet waar is. Wie is de man, die ons van de rotsen stond na te kijken?' Olaf likt zijn droge lippen en loert schichtig naar de reusachtige Svein, die dreigend achter Eric opdoemt. 'We zullen er wel achter komen,' zegt Eric grimmig als de man blijft zwijgen. 'Om het roer, Svein, we gaan weer landen.' 'Nee, nee, doe dat niet, hij is gevaarlijk, ik heb een jaar lang in doodsangst geleefd voor die kerel, hij is oersterk en hij wilde mij vermoorden. En... ik vluchtte en hij is bovendien krankzinnig ook.' 'Toe maar,' onderbreekt Eric de woordenstroom, 'wat je me nu vertelt is zo interessant, dat ik deze oeros weleens een keertje zelf wil zien. Wie is het?' 'Een krijger van Ragnars schip,' gromt Olaf. 'Als hij de kans krijgt, vermoordt hij mij en jullie er bij. Hij deinst voor niks terug. Hij zal...' Kort onderbreekt Eric de man en zoekt een paar krijgers uit. Als Olaf ziet, dat het troepje van plan is met de roeiboot aan land te gaan, komt hij haastig naderbij. 'Jullie hebben mijn leven gered,' zegt hij onderdanig, 'en daar ben ik drommels dankbaar voor; dat zal ik bewijzen ook. Ik ga met jullie mee, want iemand, die het terrein en de weg niet kent, is verloren in dit vervloekte land.' Na een korte aarzeling stemt Eric toe en bedenkelijk nagestaard door Svein glijdt de roeiboot even later weer kustwaarts.






Eric is met Olaf en drie krijgers weer aan land gegaan. Hij wil een der mannen het bootje laten bewaken, maar Olaf raadt hem dringend aan, er twee bij te laten... 'Je weet niet half hoe sterk de kerel is,' zegt hij, 'en wij zijn dan toch nog met ons drieën.' Na enige aarzeling stemt Eric toe. 'En nu vlug!' zegt hij tot Olaf. 'Wijs ons maar, in welke richting we gaan moeten.' 'O, maar ik zal wel voorop gaan, ik ken hier ieder pad en weet, waar we bijzonder op onze hoede moeten zijn.' Olaf doet opeens erg bedrijvig en bezorgd. 'Volg mij op de voet, maar houdt voor alle zekerheid je wapens gereed!' Hun weg voert over allerlei kronkelpaadjes door het rotsachtige terrein. Achter Olaf loopt Eric en dan volgt de krijger. Olaf, die er met zijn wapens en helm nu erg krijgshaftig uitziet, doet zeer waakzaam en als ze een kloof ingaan, die langzamerhand nauwer wordt, blijft hij op een plaats, waar het nogal donker is, even staan. 'Hier moeten we dubbel oppassen,' zegt hij, 'want er vallen weleens rotsblokken naar beneden op dit gedeelte van het ravijn. Let goed op, of je een verdacht geluid hoort.' Onder het spreken heeft hij ongemerkt kans gezien tussen Eric en de krijger in te komen. Na enige stappen gedaan te hebben, meent Eric een zacht gekreun achter zich te horen. Hij wil zich omdraaien en krijgt op hetzelfde moment een dreunende slag tegen het achterhoofd...






Olaf grijnst tevreden als hij de Noorman en zijn krijger daar zo roerloos ziet liggen. 'Knap werk,' mompelt hij. 'Het eerste deel van mijn plannetje is mooi gelukt, nu het volgende.' Hij keert op zijn schreden terug en begint dan hard naar de kust te rennen. Zodra hij in het gezicht van de beide mannen komt, die het bootje bewaken, zwaait hij wanhopig met zijn armen en gilt er zo hartverscheurend bij dat de twee krijgers van schrik overeind springen. 'Help, help!' roept Olaf, 'te wapen! Hij heeft de Noorman te pakken gekregen.' Hevig ontsteld door deze onheilstijding beginnen de krijgers ook dadelijk te schreeuwen om de aandacht van de Drakkar te trekken. Svein, die vanaf het schip geregeld zijn argwanende blikken langs de kust laat dwalen, is de eerste, die merkt, dat er daar iets bijzonders aan de hand is. 'Er is vast iets met de Noorman gebeurd,' buldert de lange Sakser, 'er uit mannen, we moeten er heen en bliksem gauw ook.'






Zodra de Drakkar de kust dicht genoeg is genaderd, springen de krijgers overboord en waden naar het strand, waar de drie mannen hen wachten. Svein wendt zich dadelijk tot Olaf, die druk gebarend begint te vertellen. De ogen van de lange Sakser zijn echter zo woest en dreigend op hem gericht, dat hij er zenuwachtig van wordt. Hij doet zijn best, erg bekommerd en geschrokken te lijken en hoewel Svein zijn wantrouwen niet geheel kan onderdrukken, schijnt het verhaal, dat Olaf doet, toch echt genoeg. 'De schurk moet ons goed bespied hebben,' zegt hij, 'we vielen in een hinderlaag, waar hij ons opwachtte. Er was geen ontkomen meer aan. Die kerel is zo vlug als water en sterk als een beer. Voor we het wisten was de krijger al gedood en ikzelf kon op het nippertje ontkomen, waarbij ik nog net zag dat hij de Noorman meenam. Gauw, man, ga mee, als we vlug zijn kunnen we hem misschien nog redden!' En terwijl Olaf Svein en zijn mannen voorgaat en hen hoe langer hoe verder weg brengt van het ravijn, waar hij Eric en zijn krijger aanviel, sluipt daar door de kloof in het halfduister een onherkenbare gedaante. Voetje voor voetje, een zware knuppel in de hand, nadert de gestalte het roerloze lichaam van de Noorman.







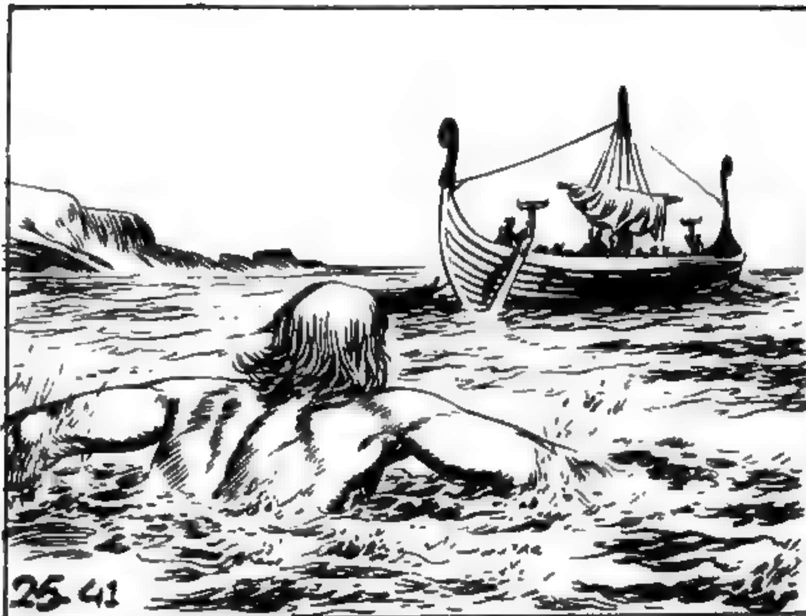
Als Eric kreunend bijkomt stelt hij verwonderd vast, dat het net is, alsof hem voortdurend een straal ijskoud water langs nek en schouders loopt. Het volgende ogenblik hoort hij een zacht gegrinnik en zich een halve slag omwendende staart hij in een verweerd gezicht dat hem blijmoedig toeknikt. 'Lekker, hè?' sniffelt de onbekende wiens gemis aan hoofdhaar ruimschoots vergoed wordt door een kolossale baard. 'Ha, ha, lekker of niet? Hihi. Had je nog nóóit van de genezende kracht van mooi, helder water gehoord, vreemdeling? Maar wij willen de behandeling voortzetten, rustig dus.' Sprakeloos neemt Eric de oude op, terwijl deze met knokige, maar niet minder vaardige vingers de wonde in Erics nek verzorgt. 'Wij stellen vast dat je bijna dood was geweest,' babbelt de oude voort. 'De levensader – als je weet wat dat zeggen wil – is gelukkig juist niet geraakt. Wij wensen je daarmee geluk.' Een beetje op zijn hoede laat Eric zich door de grijsaard de hand schudden. 'Hihi, jij bent beetgenomen, vreemdeling, stellen wij vast. Net als wij indertijd, maar dan een beetje anders. Het schijnt dat wij dezelfde vijand hebben... Olaf!' De lichte ogen van de grijsaard vernauwen zich even tot spleetjes. 'Hij sloeg je neer, keerde naar het strand terug en schreeuwde om hulp. Bijkans de hele bende kwam van het schip af en rende het land in. Er was een geweldige reus bij, de baas blijkbaar...' 'Bij Thor,' onderbreekt Eric het relaas van de ander. 'Als het waar is wat je daar zegt is de schuit dus verlaten – op de mannen van Ondur na – met een paar krijgers bewaking. Met behulp van Olaf zouden Ondurs mannen gemakkelijk onze boot kunnen roven... Ik moet er op af.' En terwijl Eric moeizaam overeind krabbelt sluipt op geruime afstand daar vandaan Olaf behoedzaam weg tussen de rotsen en gluurt grijnzend achterom naar het troepje krijgers dat pratend bijeen staat. 'Olaf gaat even de omgeving verkennen,' mompelt hij, 'ja ja, wachten jullie daar maar op, dan kunnen jullie wachten tot je vastgroeit. Nu snel terug, die twaalf krijgers van Ondur bevrijden en de boot is van ons!'



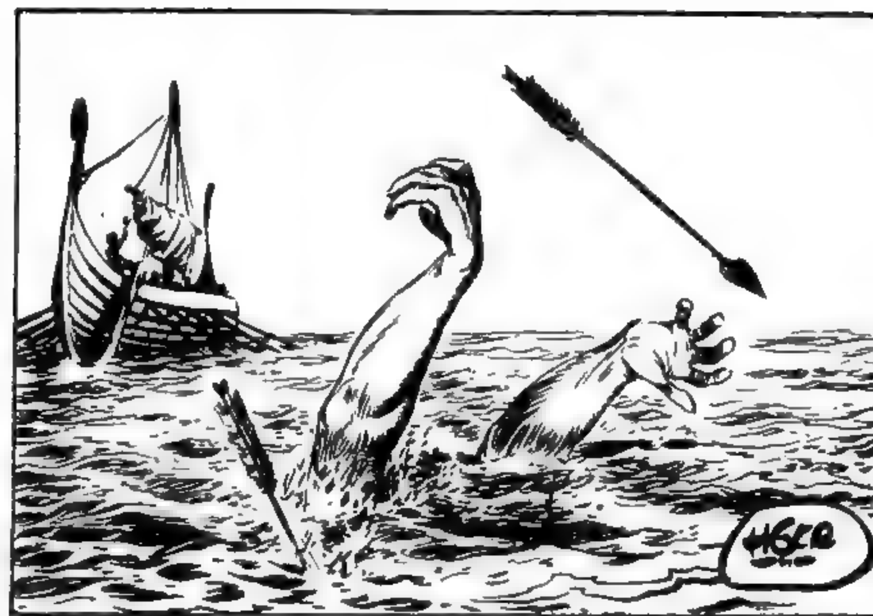




Bij de gedachte, dat ze er met zijn Drakkar vandoor zullen gaan, wil Eric dadelijk naar de landingsplaats, maar de zonderlinge oude houdt hem tegen. ‘Nee,’ zegt hij, ‘wij keuren dit ten zéérste af. Je verwonding moet rust hebben, vreemdeling!’ De Noorman weet echter zijn zin door te drijven en zo snel het met zijn pijnlijke suizebollende hoofd mogelijk is, gaat hij met de oude op weg. Onderwijl babbelt de oude man maar door en het begint Eric duidelijk te worden, dat dit de Filid wel moet zijn. Het boezemt hem op dit ogenblik niet voldoende belang in, om daar over te praten en als hij dan nog in de verte zijn boot ziet varen, heeft hij geen gedachte meer over voor iets anders. ‘Daar gaan ze,’ zegt hij wanhopig. Hij telt de roeiers. Het zijn er maar weinig. ‘Nu zitten we hier vast, wie weet voor hoe lang,’ mompelt hij terneergeslagen. ‘Nou, wat zou dat dan nog?’ zegt de oude opgewekt. ‘Wij zitten hier al langer dan een jaar! Het is best uit te houden en nu die schurk weg is, nog beter.’ Langzaam, heel langzaam glijdt de Drakkar, slechts voortbewogen door de paar roeiers, voorwaarts. Radeloos ziet Eric het aan. Het mag niet gebeuren, denkt hij, mijn schip weg, alles weg. En vóór de oude man hem kan tegenhouden, duikt hij met een koene sprong in zee.







De woede schijnt Eric extra krachten te geven. Verbeten zwemt hij met forse slagen achter zijn Drakkar aan, hoewel hij nog steeds niet weet wat hij eigenlijk kan beginnen, alleen, tegen Olaf en zijn medeplichtigen. Hij weet slechts, dat hij zijn boot uit de handen van die schurken moet redden, hoe dan ook. Ze zullen op me schieten, zodra ik dicht genoeg bij kom, denkt hij. Koortsachtig werken zijn hersenen, terwijl hij koppig blijft doorzwemmen. Even later vliegen de eerste pijlen al op hem af en hoort hij de mannen op de boot schreeuwen. Hij duikt en weet de pijlen te ontwijken. Steeds meer ketsen er bedenkelijk dicht bij hem in het water, maar hij geeft het niet op en tot grote woede van de mannen op de Drakkar blijft hij de boot volgen. Ze schreeuwen en tieren en zenden de ene pijl na de andere op de zwemmende Noorman af... tot opeens een schelle kreet weerklinkt, beantwoord door gejuich op de Drakkar. Wanhopig maaien de armen van de Noorman nog even door de golven, dan zakt zijn lichaam langzaam weg...







Terwijl de kerels op de Drakkar elkaar gelukwensen met het rake schot, zwemt Eric rustig onder water verder. Olaf en de mannen van Ondur blijven nog een poosje staan kijken, of de Noorman weer boven komt. Dan zegt Olaf met een gemeen lachje: 'Ziezo, die zijn we kwijt! En nog wel de gevaarlijkste van allemaal. Dat noem ik boffen.' Hij zou echter niet zo in zijn nopjes zijn geweest, als hij had kunnen zien, wat daar diep onder de zeespiegel gebeurde. Geluidloos is Eric tot achter het schip gekomen. Daar dobbert het roeibootje achter de Drakkar aan en vanuit het bootje hangt een eind touw overboord. Onzichtbaar voor de mannen op het schip verschijnt er eensklaps een hand boven water, die het touw vastgrijpt. Als de kerels niets meer van Eric bespeuren, roept een van de kerels opgelucht: 'Het werd tijd, dat we van die vent afkwamen!' Op hetzelfde moment duikt van achter het roeibootje het hoofd van de Noorman op, met een tevreden grijns op het druipnatte gezicht...






Hoewel Eric de mannen op de Drakkar te slim is afgeweest, overdenkt hij, dat zijn toestand toch allesbehalve rooskleurig is. De wond in zijn nek steekt bedenkelijk en de zwempartij achter de boot aan heeft meer van zijn krachten gevergd dan hij verwachtte. Was het maar avond, dan kon hij tenminste in het roeibootje klimmen en daar wat uitrusten. Hij zou zelfs aan boord van de Drakkar kunnen komen... Cendrach is er en nog enkele van zijn eigen mannen, zodat hij mogelijk 'n kans kreeg, iets te ondernemen. Opeens spitst hij zijn oren. Er klinken luide stemmen vanaf het achterschip. 'Ik zeg je, dat wij geen zin hebben in jouw rare plannetjes.' Oho, denkt Eric, ze krijgen ruzie, zoals alle rovers onder elkaar. Goed zo, dat moet ik net hebben. Hij trekt zich zo snel mogelijk op, zonder gezien te kunnen worden, en luistert gespannen naar het steeds luider wordende rumoer. Duidelijk herkent hij Olafs stem: 'Niemand heeft hier wat te willen, behalve ik, begrepen! Ik ga eerst Ragnar de Rode opsnorren! Daar heb ik nog wat mee te vereffenen. Die zocht ook het land van overvloed en goud en hij zal het wel gevonden hebben, daar ken ik hem te goed voor. Dan sla ik twee vliegen in één klap, want daar wil ik ook naar toe.' Een ogenblik schreeuwen allen door elkaar en verstaat Eric niets. Dan hoort hij een rauwe stem: 'Je kan wel zo veel willen, makker, maar WIJ willen niet. We hebben er dik genoeg van. Jullie met je land van belofte! Wij zijn tegen onze zin door die Noorman meegesleept, maar nou is het uit! Wij gaan terug! We zetten jou en je vriendjes in het roeibootje en dan ga je daarmee maar op zoek.' Bij het horen van deze woorden, beseft Eric dat er van rust voor zijn vermoeide en verkleumde ledematen nog geen sprake is. Hij moet het bootje loslaten en maken dat hij weg komt.







Eric zwemt snel weg, bevreesd, dat de ene troep kerels de andere helft inderdaad in het roeibootje zal zetten. Hij is al een eind uit de buurt als hij ziet, dat op het achterdek van de Drakkar hevig gevochten wordt en het voorschip geheel verlaten is. Ogenblikkelijk beseft hij, dat dít dé kans voor hem betekent, zijn slag te slaan! Even snel zwemt hij weer onder water terug. Ditmaal zorgt hij, bij de voorplecht uit te komen en nadat hij even naar het lawaai van de vechtende mannen heeft geluisterd, begint hij zachtjes te roepen: 'Cendrach, Cendrach.' Hij wacht gespannen en na een korte poos ziet hij tot zijn grote geruststelling het witte hoofd van de scheepsbouwer verschijnen. Gauw genoeg begrijpt de oude man wat Erics bedoeling is. Hij speurt voorzichtig om zich heen en grijpt een eind touw dat hij stevig vastmaakt. Juist heeft hij het eind overboord laten zakken als een der mannen van Ondur, die in het gevecht wat achteraf is geraakt, omkijkt. 'Héé, ouwe,' roept hij, 'wat sta jij daar vreemd te knutselen, met dat touw, wat moet je daarmee?' Argwanend komt hij met snelle passen naderbij.







Als de krijger komt toelopen, ziet hij plotseling het hoofd van de Noorman boven de rand van de schuit. 'Ha,' schreeuwt hij, 'is het zó gelegen!' Woedend springt hij naar voren, Cendrach, die bij de nadering van de man teruggeweken was, ziet, dat de kerel Eric aanvalt. In wanhoop tast hij blindelings om zich heen naar een of ander wapen en dan voelt hij achter zich, tegen het boord van het schip, een schild. Met inspanning van al zijn krachten weet hij het zware voorwerp op te tillen en op goed geluk naar de piraat te gooien. Het is raak ook. De man valt en bliksemsnel springt Eric nu aan boord, om hem verder onschadelijk te maken. Intussen zijn ze op het achterschip nog steeds aan het vechten, wat echter niet wegneemt, dat het aan boord komen van de Noorman is opgemerkt. Eric die nu ook weer gewapend is schreeuwt: 'Hierheen, mannen van Eric!' Maar tussen hem en zijn paar getrouwen bevindt zich een stelletje kerels, dat nu woedend op hém afkomt.







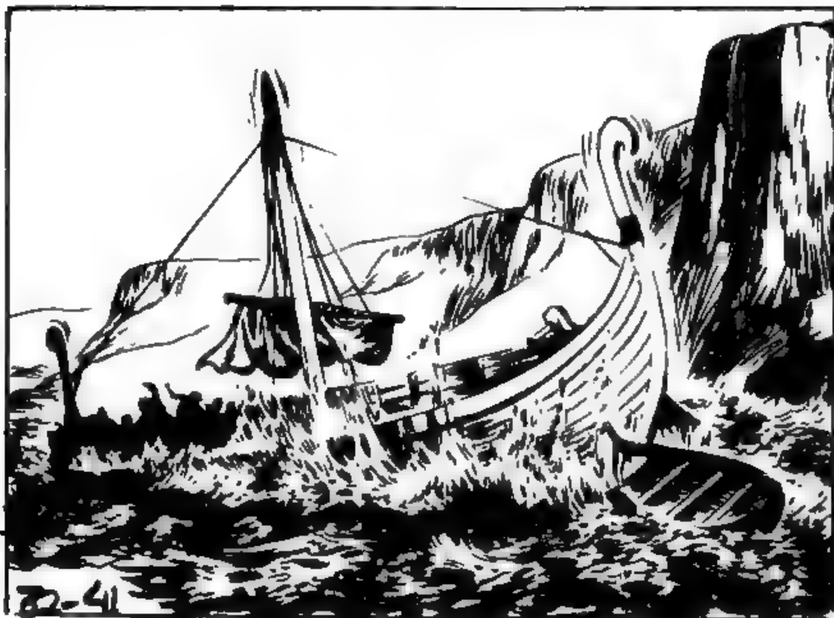
Vier van Erics mannen weten door te breken en zich bij de Noorman te voegen. Deze beseft maar al te goed, dat de overmacht, waarmee hij te doen heeft, veel te groot is, maar hij kan nu moeilijk terug. Zelfs oude Cendrach heeft een zwaard en schild gegrepen en gaat met zijn zwakke krachten een tegenstander te lijf. Olaf staat wat terzijde en steekt geen hand uit. Van Eric heeft hij niets te verwachten, dus helpt hij hem uiteraard niet, terwijl als hij de Ondurmannen bijstaat, hem dat ook niets verder brengt, want die willen hem 't liefst overboord werken. Op een gegeven ogenblik ziet hij echter zijn kans schoon. De aanvoerder der Ondur-krijgers, die zijn grootste tegenstander was, staat binnen zijn bereik en met een plotselinge uitval weet hij de man dodelijk te treffen. Al gauw scharen de meeste Ondur-mannen, die nu zonder aanvoerder zijn, zich achter Olaf en het begint er voor Eric slecht uit te zien. Steeds meer wordt hij met zijn paar getrouwen teruggedrongen. Een van zijn krijgers sneuvelt en dan is het Eric, alsof er geen ontkomen meer aan is, geen redding meer mogelijk...







Hoewel de toestand vrij hopeloos is, heeft Eric geen keus. Hij en zijn mannen moéten vechten; tot het bittere einde. De Noorman weert zich geducht, maar kan niet verhinderen, dat zij steeds verder teruggedrongen worden. Dit alles wordt op de kust door vele ogen gadegeslagen, zonder dat Eric zich daarvan bewust is. Svein en zijn troepje volgen in gespannen aandacht de Drakkar, die stuurloos op de zeestroom naar de kust drijft. Zij lopen langs het strand met het schip mee en Svein zegt: 'Als de schuit nou maar op de kust loopt, dan kunnen we er gauw op af gaan en heb ik ook weer eens een lekker gevecht.' Maar het schijnt, dat deze hoop van de reus niet in vervulling zal gaan. In de uiterste punt van het voorschip staat de Noorman, zijn gebroken zwaard als een nutteloos ding in de hand. Er zijn nu nog slechts twee mannen aan zijn zijde en de oude Cendrach. Zij wachten gelaten, want met een lelijke grijns op zijn gezicht nadert Olaf, vergezeld van zijn trawanten, het weerloze groepje. 'Ziezo,' zegt Olaf treiterend langzaam, 'nu de afrekening, Noorman.'







Onder het uiten van deze dreigende woorden springt Olaf met getrokken zwaard op de vier mannen af. Het zelfde ogenblik klinkt er echter een hevig gedreun en gekraak; een schok doortrilt het schip en alle opvarenden rollen als zoutzakken door elkaar. Dadelijk begrijpt Eric de oorzaak; de stuurloze Drakkar is op een klip onder water gelopen. Snel springt hij op de been en ziet, dat ook Olaf weer overeind komt. Voor de man echter kans ziet, zijn wapens te gebruiken, klinkt er een enorm gebrul vanaf de landzijde; Svein Langtand en zijn krijgers zijn in aantocht. Wadend door het water komen zij de Noorman te hulp. In een seconde heeft Eric zijn kans berekend en wijzend op Svein en zijn mannen zegt hij tot Olaf: 'Je kunt mij doden, maar mijn mannen daar zullen dan toch met jou afrekenen.' De Ondur-mannen gooien haastig hun wapens weg. Bijgelovig als de meesten van hen zijn zien ze een vingerwijzing ten gunste van de Noorman in het stranden van het schip, juist op het kritieke moment. Snel trekken ze zich op het achterdek terug. Olaf ziet dit alles roerloos aan. Verdwaasd kijkt hij om zich heen. Dan roept hij: 'Mij zul je niet krijgen, Noorman!' Voor iemand begrijpt wat hij van plan is, springt hij aan de zeezijde pardoes overboord.







Terwijl Olaf aan de ene kant in zee springt, klautert aan de andere kant Svein aan boord. Als hij ziet dat Olaf hem ontglipt is, raakt hij buiten zichzelf van woede, en schreeuwt de ijlings zwemmende man allerlei dreigementen achterna. 'De kerel is een schurk,' briest hij verontwaardigd. 'Wij hebben daarginds een oude stakker ontmoet, een soort geleerde.' 'Ja,' valt Eric hem in de rede. 'De Filid.' 'Nou,' gaat Svein verder, 'Filid of niet, het was een beste vent, en die Olaf, die ellendeling, had het aldoor op dat mannetje gemunt. Hij heeft hem voortdurend naar het leven gestaan, zodat die oude aldoor maar op de vlucht moest. Moeten we die schurk nou zo maar laten gaan? Ik had hem weleens goed te grazen willen nemen.' Op dit ogenblik slaakt de Noorman een kreet: 'Kijk daar,' wijst hij. Dan ziet ook Svein de kleine gestalte, die plotseling van achter de rotsen tevoorschijn is gesprongen en nu met dreigende gebaren op Olaf toekomt, die juist uit 't water komt. 'Het is de Filid,' roept Eric uit, 'wat is die oude man nu van plan?'







Blijkbaar is de Filid in staat van razende woede. Hij gaat, zwaaiend met zijn stok, recht op Olaf toe, die niet verder komt, maar verschrikt naar de oude man kijkt. Eric en Svein slaan met verbazing het tafereel gade. Hun verbazing verandert echter in ontsteltenis als ze zien, hoe de Filid zich plotseling op Olaf stort. Voor hun ogen ontstaat, half onder water een hevig gevecht, waarbij de Filid overwint... Olaf komt niet meer boven. 'Nu,' zegt Svein, 'dat had ik van die oude niet verwacht! Ik vond het wel een vreemde snuiter, daar niet van, maar nu geloof ik toch, dat hij niet helemaal snik is.' Intussen is de Filid weer aan wal geklommen. Hij draait zich om en staart nog een kort ogenblik naar de Drakkar. Een moment later is hij tussen de rotsen verdwenen.

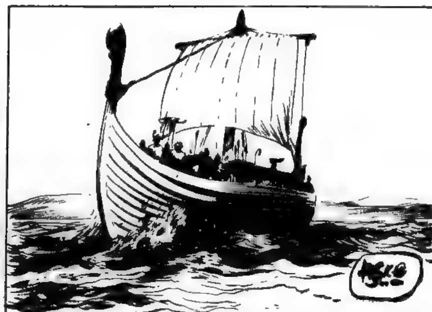






Eric heeft zich hoofdschuddend afgewend na de wraakneming van de Filid op Olaf. 'Komaan,' zegt hij, 'we moeten snel aan het werk.' Allereerst laat hij de wapens van de Ondurmannen verzamelen en opbergen. De kerels zijn zo mak als lammeren geworden en schikken zich gewillig in de bevelen van de Noorman. Dan moet het schip, dat op de klip vastzit, aan land worden getrokken om het te repareren. Eric vraagt aan Cendrach wat hij ervan denkt. 'Het valt nogal mee,' zegt de scheepsbouwer, 'de schade is niet zo groot.' 'Wel,' zegt de Noorman, 'ik wil nog een poging wagen de Filid te vinden. Hou jij met Svein toezicht op de werkzaamheden, ik neem Hako mee.' Even later begeven de beide mannen zich op weg. Eric gaat op zoek naar de kloof, waar hij de eerste keer de hut heeft gevonden en vindt zonder moeite de plaats terug. Voorzichtig gaan zij voorwaarts. 'Het is een vreemde snuiter,' zegt hij tegen Hako, 'dus maar goed opletten, je kunt nooit weten.' Vanuit de kloof kijken ze naar de hut. Het is er stil en nergens een spoor van de Filid te zien...



Als het stil blijft, neemt Eric een kijkje in de hut, waar alles nog in dezelfde toestand blijkt te zijn, alleen... de Filid is er niet. Nog even doorzoeken ze de naaste omgeving; de oude man blijft onvindbaar. Onverrichterzake keren Eric en Hako terug naar het strand. Daar is intussen hard gewerkt want de Drakkar is weer geheel in orde en gereed om zee te kiezen. Bij het wegvaren kijkt Eric onwillekeurig nog eens om... op een hoge klip staat de eenzame figuur van de Filid met gekruiste armen de vertrekkende Drakkar na te kijken. 'Dat is het dus,' zegt Eric tot Svein, 'een vrijwillige banneling. Hij wil niet anders meer!' 'Nou,' meesmuilt de lange Sakser, 'hij liever dan ik. Alleen in dat rare IJsland, met zijn grommende bergen.' Meer en meer verwijderen zij zich van de vreemde kust met haar rotsen, ijs en nevel, en de Drakkar glijdt verder, nieuwe avonturen tegemoet.



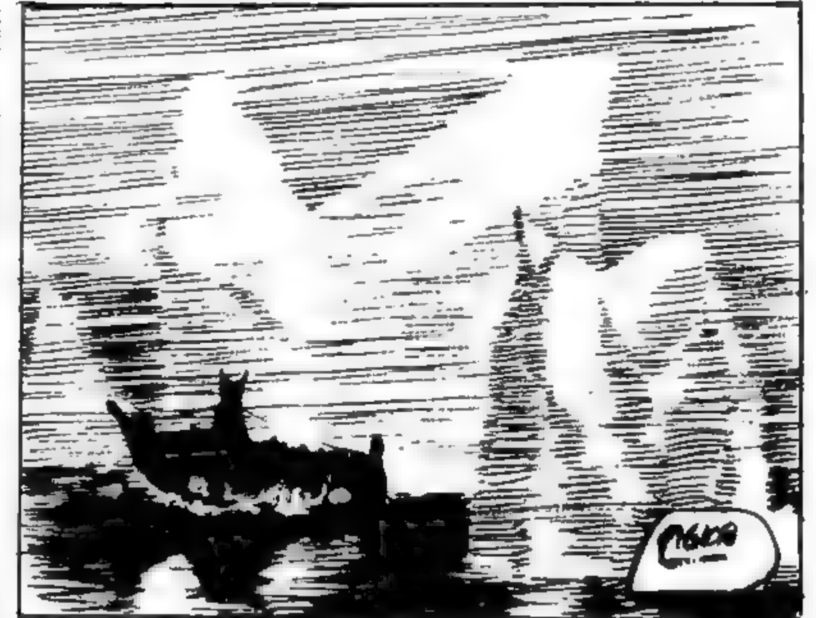




Over de eindeloze watervlakte glijdt eenzaam een klein schip. Eric de Noorman is met zijn mannen weer op weg, om het Land van Belofte te zoeken. Na gezamenlijk overleg is hiertoe besloten en op aanraden van Cendrach de Scheepsbouwer wordt de koers voorlopig zuid-west gehouden. Begunstigd door de zeestroming en voor de wind varend, zijn ze nu al enige dagen onderweg en ze komen snel vooruit. De Ondurmannen geven geen last meer; blijkbaar hebben ze ingezien, dat het er voor hen niet beter op zou worden. Nergens in wijde omtrek is land te zien, maar wel komt er hier en daar drijfijs op hun weg. Dit vervult de Noorman met enige bezorgdheid, te meer, daar het gaandeweg neveliger wordt. 'Een botsing met zo'n ding zou een rare grap zijn, Noorman,' laat Svein zich horen. 'Het wordt aldoor moeilijker, ze te onderscheiden,' mompelt Eric bekommerd. De avond begint te vallen en tot overmaat van ramp wordt de nevel dikker. Er is totaal geen zicht meer en in volslagen duisternis glijdt de Drakkar door. In stijgende angst en onrust trachten de mannen in de donkerte iets te kunnen zien, bevreesd het volgende ogenblik de dreigende schaduw van een ijsberg te zien opdoemen.







Eric staat aan de helmstok en Cendrach houdt hem gezelschap. Als een reusachtige schim doemt de gestalte van Svein op, zelfs op deze korte afstand haast niet te onderscheiden. Ingespannen tuurt Eric langs stuurboord in de duisternis; de mannen zijn allen stil, ze luisteren naar het geringste teken van onraad. De enige stem, die de stilte verbreekt, is die van de uitkijk in de voorplecht, die waarschuwt, als hij een ijsschots ontdekt, wat hem moeite genoeg kost. Nog steeds glijdt de Drakkar ongehinderd voort, langzaam en in een voor de bemanning haast ondragelijke spanning... tot opeens de uitkijk een schreeuw geeft en een geweldig gevaarte vlak voor het schip opdoemt. Eric gooit het roer om maar het is al te laat. De Drakkar wordt geramd, half uit het water getild en zakt, terwijl er een siddering door het schip vaart, over naar bakboord. Een ijskoude golf overspoelt de boot, die snel begint te zinken...






Alles gaat zo gauw in z'n werk, dat Eric de grootste moeite heeft te zorgen, dat hij niet verdrinkt. Grote watergolven hebben de boot overspoeld, zodat die in minder dan geen tijd is gezonken en alles en iedereen te water is geraakt. Eric worstelt om boven te blijven. Overal om hem heen klinkt geschreeuw in de duisternis en de mist. Dekplanken, voorraden gedroogde etenswaren en schilden drijven in het rond. Allereerst kijkt Eric naar Cendrach uit. De oude man kan onmogelijk zichzelf redden in deze toestand. Gelukkig ziet hij hem ineens vlak bij, hij heeft zich aan een dekplank vastgeklemd. Eric helpt hem boven op een stuk drijfhout te komen. 'Wat is er van de anderen geworden?' roept hij, maar Cendrach kan hem niets vertellen. Eric bedenkt, dat ze het in het ijskoude water niet lang zullen volhouden. Dan dringt ineens het geroep van: 'Noorman, Noorman!' tot hem door. Het is de stem van Svein en op hetzelfde ogenblik ontwaart Eric de vage schim van een wegdrijvend bootje in de vale mist. Hij schreeuwt uit alle macht: 'Hier, Svein!'

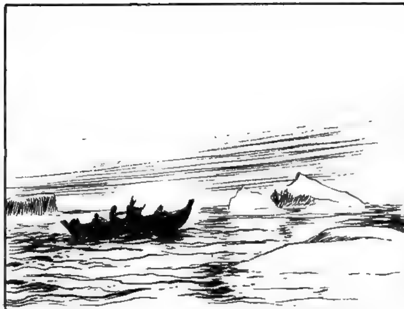






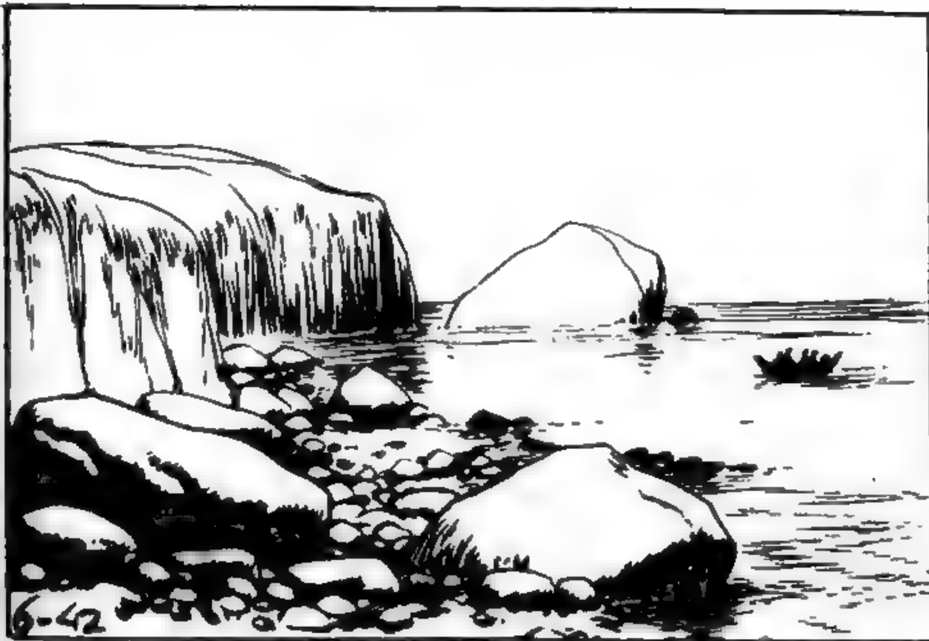
Het bootje drijft naderbij en Svein helpt eerst Cendrach en daarna de Noorman binnenboord. De lange Sakser was dichtbij het roeibootje in het water terecht gekomen en kon er mee weg komen. Weliswaar heeft hij maar één roeiriem, maar dat is toch in elk geval beter dan niets. Ze blijven voortdurend rondzoeken naar overlevenden en intussen vissen ze hier en daar nog wat van de drijvende etenswaar op. Nog steeds hangt de dichte mist als een ondoordringbare sluier om hen heen. Stil en somber turen de mannen voor zich uit naar die grauwe nevel, waarin nietig en eenzaam het bootje over de donkere watervlakte dobbert. Ze zijn zich maar al te zeer bewust van de hopeloze toestand, waarin ze zich bevinden...







Zwijgend en somber pagaaien Eric en Svein – die met veel moeite een stuk dekplank uit zee heeft opgevist – het roeibootje tussen de ijsschotsen door. Het meest maakt Eric zich bezorgd om Cendrach, hoewel deze zelf het minste onder de indruk schijnt van hun benarde toestand. 'Wie weet, hoe dicht het Land van Belofte, het schone land van overvloed, nabij is,' zegt de oude man met een moedige glimlach. 'Dat zal dan de beloning zijn van onze volharding, alle ontberingen ten spijt.' 'Ik reken er niet op,' antwoordt Eric droog. 'Ik zie niets dan zee en die vermaledijde ijsschotsen. Ik heb al eerder overwogen, of het wellicht niet het beste is, het land, waar wij net vandaan komen, weer te proberen te bereiken en ik denk, dat we dat maar doen moesten ook. Daarvan weten we tenminste, dat het er is en waar het ongeveer ligt! Dat Land van Belofte is mij te onzeker. Als we niet gauw land halen, komen we van honger en dorst om.' Svein knikt instemmend en ook de twee krijgers zijn het met deze redenering eens, zodat Cendrach zich er zwijgend bij neerlegt. 'Wij voeren met de golfstroom mee, dus wanneer we de weg terug moeten vinden, zullen we tegen de zeestroming in moeten. Dan koersen we weer noord, dus dat klopt,' overdenkt Eric hardop. Zo wenden de mannen de steven. Hoewel geen van hen een erg opgewekte kijk op de toekomst heeft, laten ze dit voor hun lotgenoten niet blijken en zonder morren wisselen zij elkaar af aan de peddels. Steeds meer begint hun de honger, maar nog meer de dorst te kwellen. Na twee dagen lijkt het of ze nog niets opgeschoten zijn en een gevoel van wanhoop begint zich van de schipbreukelingen meester te maken. Maar dan springt Svein eensklaps met een schorre kreet overeind, zodat het bootje vervaarlijk begint te schommelen. 'Land, Noorman, Land... links vooruit...' 'Land,' mompelt Eric, terwijl zijn scherpe ogen de wazige smalle kustlijn aan de horizon opnemen. 'Nu al? Dat is onmogelijk. Dat kan dan nooit het land zijn, waar wij vandaan gekomen zijn. Zouden wij dan tóch het Beloofde Land gevonden hebben?'







De hoop herleeft bij de aanblik van de wazige kuststrook en niet alleen om het feit, dat de ontberingen nu bijna ten einde zijn. De mogelijkheid, dat zij het land van belofte gevonden hebben, vervult de mannen met een vreemde spanning. Zouden ze daar de onmetelijke schatten vinden, waarover de sagen van Cendrach spraken? Langzaam, veel te langzaam naar Erics zin, nadert het bootje de vreemde kust, maar naarmate zij dichterbij komen, wordt hun verwachtingsvolle stemming minder. Zelden aanschouwden ze onherbergzamer, doodser, grauwer oord. Geen grasspriet vertoont zich tussen de sombere rotsen, geen spoor van leven is merkbaar. Slechts het ruisen van de zee en het fluisteren van de wind verstoort de ijle stilte... 'Als dat het land van belofte is, ben ik een ezel,' snuift Svein argwanend. 'Maar goed, we hebben land, zullen we maar denken en aangezien we niet dood zijn, leven we nog, maar dat is ook zo ongeveer alles wat er te zeggen valt, zogezegd.' Zwijgend landen de mannen het roeibootje op een met keien en kiezels bezaaide vlak gedeelte van de kust. 'Zoet water zullen we hier in ieder geval wel vinden,' merkt Eric nuchter op, 'en mogelijk wonen hier mensen, die ons verder helpen kunnen.' 'Al konden ze me alleen maar even vertellen in wat voor onduidelijk vaarwater ik verzeild ben geraakt,' bromt Svein er tussendoor. 'Cendrach wacht hier met één man,' beslist de Noorman kort. 'Svein gaat met de anderen op onderzoek noordelijk van hier, ik in zuidelijke richting. We treffen elkaar hier weer voor zonsondergang.' De mannen knikken instemmend en nadat Eric hen nogmaals op het hart gedrukt heeft vóór donker weer terug te zijn, gaan zij op pad.







Na een ongemakkelijke klim over de gladde rotsen bereikt het kleine groepje de hoogvlakte, welke zo mogelijk een nog troostelozer aanblik biedt dan de kust. ‘Hier scheiden zich onze wegen,’ zegt de Noorman. ‘Denk er om, vóór zonsondergang terug zijn!’ Met een korte groet gaan zij uit elkaar en het misprijzende gemompel van Svein versterft langzaam in de stilte, als Eric voorzichtig zijn weg zoekt door het rotsige terrein; zijn laatste restje hoop verdwijnt bij de aanblik van het woeste landschap, dat zich naar alle zijden uitstrekt. Het is haast uitgesloten, dat hier mensen kunnen wonen. Het is zelfs de vraag, of dierleven in deze onvruchtbare natuur mogelijk is. Een ongunstiger plaats om te landen had ik moeilijk kunnen vinden, overdenkt de Noorman bitter, en het heeft weinig zin hier nog langer rond te dolen. We kunnen beter de kust in zuidelijke richting volgen. Nauwelijks heeft hij dit overdacht, of hij houdt verrast de pas in, en staart ongelovig naar de kleine stenen cirkel niet ver van hem vandaan. Er is geen twijfel mogelijk. Deze kring zwartgeblakerde keien is een kampvuur geweest. Dus tóch... mensen! Het is niet bij benadering te schatten, hoe lang geleden zij hier geweest zijn, maar het geeft de Noorman nieuwe moed. Wanneer hij de bewoners van dit land zou kunnen vinden, zouden het wel onmensen moeten zijn, als ze hem, een eenzame ongewapende schipbreukeling, niet wilden helpen. Uur na uur sjokt Eric voort, zonder dat hij iets naders gewaar wordt en het begint tijd te worden aan de terugkeer te denken. Zuchtend en vermoeid staat hij een ogenblik stil en met zijn hand zijn ogen afschermend voor de scherpe lucht zoekt hij de kim af. Dan fluit hij tussen zijn tanden, als hij, hier en daar zichtbaar tussen de kale heuvels de donkere lijn van een woudrand ontdekt. Dáár zullen de mensen, die hij zoekt, zich ongetwijfeld bevinden.







Het is uitgesloten, nu nog verder te gaan naar de zich aan de horizon uitstrekkende woudrand, daarvoor is de afstand te groot en zoals afgesproken, zou Eric weer vóór zonsondergang op de landingsplaats terug zijn. We zullen morgen samen op onderzoek uitgaan, peinst de Noorman. Mogelijk kunnen wij er varend langs de kust komen. In de rossige stralen van de laag door de wolken brekende zon keert Eric op zijn schreden terug. Hij is verder afgedwaald dan zijn plan was en hij zal zich moeten haasten, om nog voor het invallen der duisternis bij zijn metgezellen terug te zijn. Niet zonder moeite vindt hij de plaats terug, waar hij en Svein enkele uren geleden uit elkaar gingen en glijdend over de kale rotsen spoedt hij zich naar de landingsplaats. En dan staat hij als aan de grond genageld stil. Er is niemand meer! Tezamen met het bootje zijn zijn vier metgezellen verdwenen... 'Svein! Cendrach! Ahééééé!' schalt zijn forse stem langs de donkere rotsen; slechts de echo's geven antwoord en het eeuwige ruisen van de zee... Hij is alleen.







Gejaagd begint Eric naar sporen te zoeken, maar de duisternis valt in en moedeloos zet hij zich op een der rotsblokken, om de situatie onder ogen te zien. Wat kan er gebeurd zijn, dat zijn vrienden noopte zo overhaast en zonder enig bericht achter te laten te vertrekken? Een gevaar, dat hen hier op het land bedreigde? Dat lijkt zo goed als uitgesloten; er is immers zo ver het oog reikt geen spoor van mensen te bekennen, op de kleine uitgedoofde kampcirkel na, maar dat moet van héél lang geleden geweest zijn. Hoe meer Eric er over nadenkt, hoe raadselachtiger deze verdwijning wordt. Zuchtend staat hij op van zijn harde zitplaats. Er zal niets anders opzitten, dan hier de nacht door te brengen. Morgen, bij daglicht kan hij misschien meer gewaar worden. Na enig zoeken vindt hij een nauwe spleet tussen de rotsen, waar hij enigermate beschut ligt tegen de scherpe wind. Het is een verre van gemakkelijke slaapplaats en meer wakend dan dromend brengt de Noorman de nacht door. Bij het krieken van de dag hervat hij zijn naspeuring, voor zover dat op de rotsige grond mogelijk is. En dan houdt hij eensklaps ademloos de pas in. Voor hem in het kiezelstrand vertoont zich een smalle geul, net of iemand hier kort geleden met zijn voet een streep in de bodem getrokken heeft.







Eric, die de inkerving van de grond nog eens goed heeft bekeken, komt tot de slotsom, dat het wel eens bedoeld zou kunnen zijn als een boodschap aan hem. Als hij dan inderdaad iets verder, op een met mos begroeide steen ziet, hoe het mos blijkbaar opzettelijk is weggekrabd, en wel zo dat het de vorm van een pijl lijkt, is hij ervan overtuigd een spoor gevonden te hebben. Hij gaat in dezelfde richting verder en vindt af en toe een dergelijk teken. Op die manier komt hij tenslotte bij een rivier en nu wordt hem duidelijk, waarom het bootje ook is meegenomen. Terwijl hij aandachtig de grond blijft onderzoeken, daalt hij naar de oever af en hier ontdekt hij een diepe groef, waaruit blijkt, dat het bootje naar het water is gesleept. De vraag is nu maar, naar welke kant het bootje is verdwenen... 'Wel,' stelt Eric bij zichzelf vast, 'vrijwillig zijn ze er vast niet vandoor gegaan, ze zijn dus niet zeewaarts maar landwaarts meegenomen. Dat ziet er niet zo best uit!' In grote ongerustheid over het lot van zijn vrienden, begint de Noorman, terwijl hij de beide oevers voortdurend in het oog houdt, stroomopwaarts langs de rivier te lopen.






Gestadig blijft Eric langs de rivier voortlopen. Na enige tijd krijgt hij de indruk, dat er zich levende wezens om hem heen bevinden. Zijn gevoel bedriegt hem niet, want even later ontdekt hij, dat hij geschaduwd wordt door een troepje wolven. Zij blijven echter nog op tamelijke afstand en de Noorman vervolgt in wat sneller tempo zijn weg. Opeens dringt een verwijderd, dof gebonk tot hem door en als hij luisterend blijft staan, hoort hij ook een begeleidend monotoon gebrom... menselijke stemmen! Haastig snelt hij voorwaarts en steeds duidelijker klinken de geluiden, tot hij eensklaps snel wegduikt en zich plat op de grond laat vallen. Voorzichtig kruipt hij naar voren en waagt een blik over de heuvelrand naar het schouwspel, dat zich aan hem voordoet. Daar op een open plek, omgeven door armlijke hutten, dansen mensen kennelijk in feeststemming om een paal. Op die paal staat het boegbeeld van een Noorse Drakkar, een drakenkop! ...







Wat Eric ook gedacht had te zullen vinden in dit woeste, onherbergzame land, zeker niet het boegbeeld van een Noorse Drakkar! Dat kan slechts betekenen, dat er al vóór hem Noren in dit land zijn geweest en waarschijnlijk geen anderen dan de troep van Ragnar de Rode, de beruchte vrijbuiter. Zo voorzichtig mogelijk werkt hij zich naar voren. Op de oever van de rivier ligt, temidden van een aantal kleine bootjes, zijn eigen roeiboot. Het is volkomen uitgesloten, te proberen deze ongemerkt te bereiken. Wat te doen...? Talloze vragen en gedachten dringen zich aan de Noorman op. Er schijnt in het armoedige dorp een of ander feest aan de gang te zijn. Ongetwijfeld staat dat in verband met de aanwezigheid van zijn mannen daar. Zou het dan betekenen, dat zij er niet als gevangenen zijn? Svein kennende, weet de Noorman, dat deze zich bepaald niet als 'n lam zal laten meevoeren, maar dat zijn metgezellen vrijwillig meegegaan zouden zijn, en hém aan zijn lot hebben overgelaten is net zo onwaarschijnlijk. Na een korte aarzeling besluit de Noorman te pogen, dichter bij het dorp te komen; wellicht wordt hij dan iets gewaar omtrent zijn mannen. In de beschutting van de rotsblokken sluipt Eric in een boog naderbij, als hij eensklaps voor zich een gerucht hoort. Het volgende ogenblik duikt er voor hem een kleine gestalte op, die gewapend met een mandje en een stok tussen de rotsen scharrelt. De kleine knaap heeft hem gelukkig nog niet gezien en voorzichtig trekt de Noorman zich terug achter een grote steenhoop; maar dan stokt hem de adem in de keel. Achter het kereltje verschijnt de kop van een grote, grijze wolf gevolgd door een tweede; waarschijnlijk hetzelfde stel, dat hem enige tijd gevolgd heeft. Met geluidloze passen sluipen de beesten naderbij.






De Noorman aarzelt niet. Hoewel hij beseft, dat dit zijn aanwezigheid zal verraden, grijpt hij – bij gebrek aan een wapen – een grote kei. Met een vervaarlijk gebrul stormt hij naar voren en werpt de steen naar de voorste wolf, waardoor de dieren van hun prooi afgeleid worden. Het jongetje, dat zich blijkbaar niet van enig gevaar bewust was, staart als versteend naar de vreemde, woeste gedaante, waarvan hij bijna even erg is geschrokken als van de wolven. Tegelijkertijd is de eerste wolf met een grauw op Eric toegesprongen. De Noorman geeft het dier op het juiste moment zo'n geweldige trap, dat het meteen is uitgeschakeld. Inmiddels heeft de andere wolf kans gezien, achter Eric te komen en voor hij tijd heeft, zich om te keren, springt het beest hem op de rug. Nog houdt de Noorman stand. Hij grijpt de wolf bij de keel, maar komt te vallen en met hand en tand vechtend, rollen man en dier over de grond. Dan komt het jongetje tot leven. Luid gillend rent het naar het dorp, Eric in een wanhopig gevecht achterlatend...







Eric vecht voor zijn leven met alle kracht die in hem is; tot nu toe is het hem nog steeds gelukt de kaken van het beest uit de buurt van zijn keel te houden. Op zijn beurt probeert hij krampachtig de keel van de wolf dicht te knijpen waarbij hij meermalen op het nippertje aan de vlak bij zijn gezicht blikkerende tanden van het roofdier ontsnapt. Terwijl zijn handen zich om de hals van de wolf klemmen in een laatste wanhopige poging het dier te overweldigen voelt Eric opeens hoe het lichaam van de wolf verslapt in zijn greep. Moeizaam komt hij overeind en dan ziet hij hoe een pijl die met waar meesterschap moest zijn gericht het beest heeft geveld. Tegelijkertijd nadert een troepje kleine, met sterke bogen gewapende mannen en Eric die begrijpt dat hij geen schijn van kans heeft tegen deze feilloze schutters wacht vol spanning hun komst af. Tot zijn verbazing nemen zij geen vijandige houding aan hoewel zij hem meteen omsingeld hebben. Uit hun gebaren blijkt dat zij hem uitnodigen met hen mee te komen en er zit voor de Noorman niets anders op – zij het met een bezwaard hart – aan hun uitnodiging gevolg te geven.






Omringd door het troepje mannen wordt Eric naar het dorp geleid. Iets in hun uiterlijk komt de Noorman vaag bekend voor. En eensklaps herinnert hij zich, waaraan zij hem doen denken: Zij lijken sprekend op de ongelukkige die indertijd op het strand van Aranrods eiland aanspoelde.* Het vreemde volkje is geheel in leer gekleed. In het dorp is het dansen om de drakekop gestaakt en hier en daar komen nieuwsgierigen toelopen om de vreemdeling te bekijken. Vriendelijk maar zeer beslist wordt Eric duidelijk gemaakt een hut binnen te gaan, en daar vindt hij Svein. Diens mistroostige gezicht klaart even op, als hij Eric ziet. 'Nou,' zegt hij, 'daar zitten we dan. Nou is mijn laatste hoop óók vervlogen, Noorman, nu ze jou ook hier brengen.' 'Hoe is het allemaal toch gebeurd?' vraagt Eric, 'en waar is Cendrach met de twee krijgers?' 'Dat was zo,' vertelt Svein. 'Ik was ook op onderzoek uitgegaan, met een der twee krijgers, en opeens stonden daar die kleine rare kereltjes tegenover ons. Wij hadden geen wapens en zij waren erg opgewonden. Het bleek, dat zij ons wilden meenemen, en daar had ik niet veel zin in. Dus ik sloeg erop. Toen begonnen ze te gillen en sprongen ons op de huid. Die knapen zijn sterker dan je zou denken; ik kon er waarachtig niet eens tegenop. Even later kwamen ze met Cendrach en de andere krijger aan en gingen we met z'n allen naar dit dorp. Ze hebben mij apart gezet en van Cendrach en de anderen heb ik niets meer gezien of gehoord.'

* Lees: 'De grote beslissing'.







'Hoe zou het met hen gaan,' zegt Eric bezorgd. 'Ik wou dat ik wist wat deze mensen van ons willen.' 'Ja,' valt Svein in, 'en ik zou weleens willen weten van wie dat Noorse boegbeeld is geweest, waar ze omheen stonden te springen.' 'Mogelijk komt die drakekop van een schip van Ragnar de Rode,' oppert Eric. 'Dat moesten we eens kunnen uitvissen. Het is wel eigenaardig, dat die mannen niet vijandig doen, maar vertrouwen doe ik het toch niet helemaal. Daarom vind ik, dat we moeten proberen, hier weg te komen.' 'Tot je dienst, Noorman,' zegt Svein nuchter. 'Als je maar zegt waarhéén.' 'In elk geval staat vast, dat hier Noren vóór ons waren,' antwoordt Eric, 'en die moeten toch ook ergens heen gegaan zijn. In deze onherbergzame streek is immers niets te beginnen. We zullen dus eerst proberen het een en ander hierover te weten te komen. Lukt dat, dan moeten we hier vandaan naar 't zuiden, dáár zag ik tenminste bossen in de verte.' Op dit ogenblik betreedt een oude man de hut en wenkt Eric hem te volgen.







De man gaat Eric voor naar een plaats waar, om een laag-brandend vuur, een kring van eveneens oude mannen gezeten is. Het blijkt een soort vergadering van stamoudsten te zijn. Een van hen vertelt hoe blij ze allen in de stam zijn met de komst van de vreemde wezens. Hierop zegt Eric, verwonderd te zijn over de behandeling van hem en zijn makkers. 'Wij weten niet waarover je praat,' zegt de oude kalm. 'En,' herneemt Eric. 'Hoe kom je aan dat beeld? Het komt van een Noors schip!' De oude haalt even zijn schouders op. 'Wij begrijpen je niet; lang geleden kwamen hier wezens zoals jij in de buik van een groot zeebeest. Wij hebben toen de kop van het zeebeest afgeslagen en meegenomen. Wel achtervolgden de wezens ons, maar wij vluchtten naar een veilige plaats. Zo kwamen wij in het bezit van de kop van dit machtige beest, dat ons voor altijd een goede vangst van vissen en zeehonden zal verzekeren. Daarom is de vreugde in onze stam ook groot, dat jullie, wezens, hier bij ons bent, want jij zult ons een goede jacht bezorgen, zodat wij, mensen, nooit meer honger zullen hebben.' 'Die andere wezens,' vraagt Eric, 'waarheen zijn die gegaan?' Na korte aarzeling wijst de man vaag in zuid-westelijke richting. 'Daarginds, ver weg, moet een land zijn, waar witte wezens leven.' Meer kan Eric hier over niet los krijgen. Eén ding is duidelijk: dit volk ziet hem en de zijnen niet voor mensen aan maar voor wezens van een ander soort. 'Waar is de oude man van mijn groepje?' vraagt de Noorman verder. 'En waar zijn de twee andere?' Hij verneemt, dat die in een andere woning zijn ondergebracht. 'Wees vooral voorzichtig met hem, zorg goed voor hem,' zegt Eric, 'want juist deze oude man kan héél veel goede dingen doen, terwijl mijn grote vriend over bijzonder sterke krachten beschikt.' De mannen wisselen schichtige blikken. 'Ja,' vervolgt de rimpelige oude weer. 'Wij weten dat jullie heel belangrijke sjamanen zijn, met geheime krachten en jij kunt ons dat morgen bewijzen.' 'Maar,' valt de Noorman in, 'wij willen liever verder trekken.' 'Morgen,' gaat de oude onverstoorbaar voort, 'hebben wij jacht op grote kudden kariboes, dan zul jij ons kunnen helpen en ons vele vellen bezorgen.' Hoewel de man er vriendelijk bij glimlacht beseft Eric, dat als zij niet aan de verwachtingen van deze mannen beantwoorden, dat er weleens lelijk voor hen uit kan gaan zien.







Direct de volgende morgen wordt het kleine kamp opgebroken en Eric ziet met verbazing, dat men hier de grote, wolfachtige honden als lastdieren gebruikt. Zuidwaarts trekkend komen zij gaandeweg in een gebied vol plassen en kleine waterloopjes, waar het wemelt van wilde ganzen en eenden en andere vogelsoorten. Hoewel dit Eric een ideaal jachtterrein lijkt, trekt de stam rustig verder; blijkbaar hebben zij groter wild op het oog. 'Wat lopen we nu eigenlijk als een paar makke hazen met dit stel kerels mee, Noorman,' gromt Svein misprijzend. 'Dit bevalt me niet. Laten we er een paar onderste boven slaan en hem smeren.' Onopvallend stoot Eric hem aan. 'Houd je kalm, Sakser,' fluistert hij terug. 'We gaan er tussenuit, dat beloof ik je. Maar dat moet met overleg gebeuren. Overigens, wat mopper je nu? We gaan zuidwaarts, en dat is precies de bedoeling. Ik zal je...' Hij zwijgt, wanneer de oude, rimpelige Shaman geluidloos naast hem komt lopen. Het is niet aan de man te merken, of hij iets gehoord heeft van het gesprek, maar Eric besluit toch een beetje meer op zijn hoede te zijn in het vervolg. Zwijgend zetten ze de tocht voort, alleen in de middag even rustend, om de mannen, die de boten dragen, wat op adem te laten komen. In de mening, dat de vijf Noormannen in staat zijn hen op een eenvoudige manier aan een flinke jachtbuit te helpen, krijgt Eric nu de leiding van de tocht, hetgeen hem helemaal niet onwelkom is. De verre woudrand welke hij de eerste dag al aan de horizon opmerkte, is een flink stuk dichterbij gekomen en langzaam rijpt bij de Noorman een plan. Onopgemerkt weet hij zijn vier lotgenoten toe te fluisteren, dat zij doen moeten zoals hij en zich vooral nergens over moeten verwonderen. Dan houdt hij op een gegeven moment halt en wenkt de oude Shaman. 'Geef mij pijl en boog,' zegt hij ernstig. 'Het moment is gekomen, om het wild op te roepen.'






Even staat Eric roerloos en dan begint hij op vreemde manier rond te springen onder het uitstoten van allerlei rare geluiden. Vervuld van ontzag staan de mannen het aan te zien. De Noorman gaat voort met zijn gekke bokkesprongen en opeens begint hij hevig te gillen, waarbij hij een paar pijlen rechtstandig de lucht in schiet. Vooral dit laatste maakt op de mannen een diepe indruk en roerloos wachten ze af, wat er verder gaat gebeuren. Eric geeft Svein een teken, en de lange Sakser die zich maar met moeite goed kan houden, haast zich, naderbij te komen. De Noorman is neergeknield en prevelt wat tegen de grond, waarna hij er zijn oor tegen drukt, klaarblijkelijk om te luisteren. Svein heeft zijn voorbeeld gevolgd en Cendrach legt de mannen onder veel woorden met een wijsgerig gezicht uit, wat er aan de hand is. 'Hij roept nu de kariboes op,' vertelt hij, langzaam en geheimzinnig sprekend, 'en zal de geesten ondergronds en bovengronds gunstig stemmen.' Ineens springt Eric op. 'Jáá,' schreeuwt hij met een holle stem. 'Ze komen! Ik wist wel, dat het hier een gunstige plaats was, dat had ik al gevoeld. Ik heb aanraking met hen, maar ze stellen enkele voorwaarden. Ik en mijn mannen moeten er op af gaan, voorzien van pijlen en boog, en met zeven van je krijgers. Het mogen er niet meer dan zeven zijn; dit is het getal dat zij noemen. De overigen moeten hier op deze plaats blijven en gedurende de tijd, dat wij weg zijn, aldoor met de handen op de grond kloppen en "ahée," "ahée" roepen. Snel, snel, het moet vlug gebeuren!' Svein staat ijverig de lucht te bestuderen en snuift eens diep, om te voorkomen dat hij in lachen uitbarst. 'Eh, jij man,' vervolgt Eric bedrijvig tegen de krijger die de drakekop draagt, 'moet met ons mee en zult voorop gaan.' Hij maakt nog enige bezwerende bewegingen in de lucht en buigt een paar maal diep naar de grond. Volkomen in de ban van deze prachtige vertoning, voegen de mannen zich in diepe bewondering gewillig naar de voorschriften, die deze machtige 'Shaman' hen geeft. Tot zover gaat alles goed, denkt Eric, maar... we zijn er nog niet!







De mannen, die achter zullen blijven, maken een kampement en de zeven 'uitverkorenen' gaan met Eric, Svein, Cendrach en de twee krijgers mee. Svein geeft Eric een por en zegt: 'Dat heb je hem prachtig geleverd, Noorman! Nu is het zeker de bedoeling dat we ons straks omdraaien en van die mannekes gehakt maken?' 'Nee,' zegt Eric, 'geen sprake van. Die mensen zijn zo kwaad nog niet en ik ben niet van zins de stakkers zo maar aan te vallen. Wacht maar rustig af, ik heb wat beters in mijn hoofd.' Ze lopen nog een eind door in zuidelijke richting, naar de bosrand toe. De man, die de drakekop draagt, komt enigszins ongerust op Eric toe. 'Daar is het niet veilig,' zegt hij. 'Wij komen daar nooit. Er wonen érge vijanden.' Aha, denkt de Noorman, dat is niet tegen dovemansoren gezegd. 'Laat mij maar begaan,' stelt hij de man gerust. 'Ik ruik al de kudden kariboes.' Hoewel de mannen in onbegrip de schouders ophalen, geloven zij onvoorwaardelijk, wat de Noorman zegt. Het bos is nu niet ver meer en ondanks hun vertrouwen in de onderneming voelen de zeven uitverkorenen zich toch niet erg op hun gemak, zo dicht bij hun vijand. Tot hun opluchting verklaart Eric dan: 'Nu gaan we niet verder! Zet de kop van het zeebeest hier in de grond. Wij moeten door zijn hulp in aanraking komen met de geesten ondergronds en bovengronds. Jullie mannen,' zegt hij, in westelijke richting wijzend, 'moet dwars op de zon gaan lopen. Daar zullen jullie een kudde kariboes vinden, zo groot als je nog nooit gezien hebt. Zodra je die kudde ziet, moeten drie van jullie knielen, met de handen op de grond slaan en daarbij ahée roepen. De vier anderen gaan uiteen. Twee linksom en twee rechtsom. De dieren zitten dan gevangen in een toverring en jullie kunt er net zoveel krijgen als je wilt.' Verrukt grijnzen de mannen en haastig maken zij zich uit de voeten, om de voorschriften op te volgen. 'En wij gaan er intussen vandoor,' sist Eric, 'naar het bos, gauw!'






Zo hard ze kunnen, lopen ze op de beschermende bosrand toe, en even later duiken ze hijgend tussen de struiken. 'Ziezo,' grijnst Svein, nadat ze een beetje op adem zijn gekomen, 'dat hebben we er netjes afgebracht, Noorman, door je machtige toverkunst zogezegd.' 'Liggen!' snauwt Eric eensklaps en op hetzelfde ogenblik horen ze een licht gekraak van takken in de nabijheid. Er blijken mensen in hun richting te naderen. Zich zo klein mogelijk makend, kruipen de Noren haast geluidloos in het struikgewas weg. Met bezorgdheid vraagt Eric zich af, of ze gezien zijn en of het misschien de vijanden van de kleine mannen zijn, die daar naderen...






Doodstil gluren Eric en zijn mannen, ineengehurkt, tussen de takken door. Een troep gebronsde krijgers komt recht op de plaats af, waar ze zich bevinden. We zijn er gloeiend bij, denkt Eric, ze zullen ons dadelijk ontdekken. Maar in dit benauwende ogenblik schiet hem plotseling een prachtidee te binnen. Als de voorste krijgers de bosjes naderen, grijpt hij de drakekop, steekt hem eensklaps door de struiken naar voren en begint op ijselijke manier te krijsen en te schreeuwen. Zijn makkers volgen ogenblikkelijk zijn voorbeeld, zodat er een hels tumult ontstaat. De gebronsde mannen, die daar, bij de vreselijke geluiden plotseling een bloedrode drakekop uit het struikgewas tevoorschijn zien springen bedenken zich niet lang; ze draaien zich op hun hielen om en gaan er in paniek vandoor. Verscheidenen laten zelfs hun bogen vallen van de schrik. Eric springt op. 'Hier vandaan en gauw ook, want er zijn er teveel en we kunnen ze niet allemaal zo op een afstand houden.'



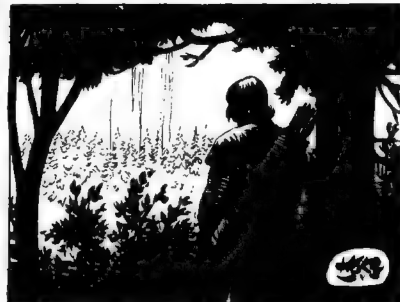




Haastig volgen de mannen Eric, die in een ruime boog om de plek heentrekt, waar zij hun ontmoeting met de vreemde krijgers hadden. Met de bogen in de aanslag sluipen zij langs kleine windpaadjes verder in zuidelijke richting. Er is niets, wat er op duidt, dat zij gevolgd worden, en Eric verwacht dat ook niet, maar toch lijkt het hem beter een tweede ontmoeting te vermijden, want dan kon het weleens minder geslaagd aflopen. De hele dag zetten zij de tocht voort en eerst als zij menen buiten gevaar te zijn, durven zij halt te houden aan een kleine snelstromende rivier. Hier kunnen de mannen hun dorst lessen en Svein slaagt erin met zijn handen enkele forse zalmen uit de stroom op te halen. Vuur maken durven zij niet, maar honger maakt rauwe bonen zoet en zo goed en zo kwaad als het gaat slaan zij hun hap naar binnen. Afgezien van Cendrach, wiens oude benen bijna dienst weigeren zijn de mannen goed gemutst; het land ziet er hier vriendelijker uit, overal zijn sporen van wild en het wemelt van watervogels, zodat zij van honger niet zullen omkomen. Alleen de menselijke bewoners van dit land zouden moeilijkheden kunnen bezorgen. 'Het lijkt mij voorlopig beter, die uit de weg te blijven, en onze weg naar het zuiden voort te zetten,' zegt Eric, wanneer zij wat uitgerust zijn. 'De kleine jagers uit de vlakte spraken van een land waar witte mannen zouden wonen. Het is niet onmogelijk, dat daarmee Ragnar de Rode en zijn bende bedoeld wordt. Als we er in slagen ons bij hen te voegen, zijn we gered...' 'En als we daar niet in slagen?' waagt een der twee krijgers op te merken. Eric haalt berustend de schouders op. 'Dan zullen wij waarschijnlijk nooit meer ons land, onze familie en vrienden terugzien.'







Eric en zijn vier metgezellen zijn nu al enige dagen onderweg, zonder zich veel rust te gunnen. Daar ze geen vuur durven maken, leven ze van wat het bos aan eetbaars biedt en van rauwe vis. De mannen beginnen vermoeid te raken en vooral Cendrach heeft het te kwaad, zodat Svein, zonder er veel woorden aan te verspillen, de oude man op zijn sterke schouders neemt. De Noorman gaat als gewoonlijk vooraan en op een gegeven ogenblik ziet hij menselijke voetsporen voor zich op de grond. 'We zullen moeten oppassen, hen niet in de armen te lopen,' zegt hij. 'Het lijkt me beter, van richting te veranderen.'

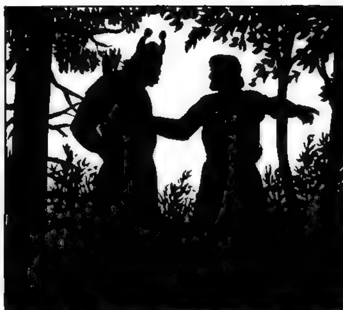
Uiterst behoedzaam gaan ze verder, steeds verdacht op een onverwachte ontmoeting, maar ze zien niets bijzonders meer, totdat Eric, die met een krijger vooruit loopt, eensklaps, blijft staan. Boven de boomtoppen in de verte ziet hij rook opstijgen...






Ze zijn dus weer in bevolkt gebied aangeland, na zovele dagen in de eenzaamheid voortgetrokken te zijn. Waar mensen zijn, daar loert het gevaar wellicht, dus acht Eric het beter, eerst op onderzoek uit te gaan. Na een kort overleg met zijn mensen, die er al evenmin iets voor voelen, hun aanwezigheid bekend te maken, begeven zij zich omzichtig in de richting van waaruit zij de rookspiralen hebben gezien. Vaag dringt het geluid van een waterval tot hen door, en het verbaast hun dan ook niet, na verloop van tijd op een smalle rivier te stuiten. Hier spreken de mannen af, dat Eric met Svein alleen verder op onderzoek zal gaan. De weg terug zullen zij – langs de rivier – gemakkelijk kunnen vinden. Even later zien Eric en de lange Sakser van een hoogte een groot meer en op een smalle landtong in het meer een nederzetting van ronde hutten. Talloze figuurtjes lopen daar dooreen; het is een dorp van zeker enkele honderden zielen. ‘Zie jij wat IK zie, Noorman?’ fluistert Svein, terwijl hij Eric een peut in de zij geeft. ‘Bootjes! Haha! Als we er daar eentje van in de wacht kunnen slepen, dan schieten we vlugger op. Ik heb tóch al lang genoeg van dat ellendige gesjouw, en Cendrach houdt het zeker niet lang meer vol. Het lijkt mij een klein kunstje zo’n bootje – eh – te – lenen!’







Het denkbeeld van Svein, om te proberen een bootje te bemachtigen, staat Eric wel aan. 'Maar,' zegt hij, op de nederzetting wijzend, waar naar schatting enkele honderden mensen bijeen zijn, 'als we ons met onze paar man de wraak van die hele troep daar op de hals halen, hebben we geen bootje meer nodig!' 'Ze zijn bezig vlees te roken,' gromt Svein smekkend. 'Hoe zou dat – eh – smaken?' 'Geen dolle streken,' snauwt Eric verschrikt, 'ik kén jou... Ze hebben anders hun plaats daar op die landtong goed gekozen,' mompelt Eric. 'Je kunt niet anders dan door het water bij hen komen, hier vandaan; we zouden dus moeten zwemmen.' 'Nou, dan zwemmen we,' zegt Svein laconiek, 'alsmaar lopen is ook niks.' Na enig over en weer praten besluit Eric, dat ze maar moeten proberen een bootje te pakken te krijgen, maar eerst worden de anderen gehaald. Hierna gaan ze met elkaar heel voorzichtig langs de glooiing naar de oever van de rivier, die ze volgen tot ze bij het meer komen. Eric heeft de mannen verteld, dat hij dit karwei zelf wil opknappen. Als de duisternis is ingevallen wacht de Noorman tot alles rustig is aan de overkant. Dan glijdt hij het donkere water in en zwemt met haast geluidloze slagen in de richting, waar hij de bootjes heeft gezien.






Alles blijft rustig, als Eric door het kalme water van het meer de landingsplaats nadert. De mensen van de nederzetting vrezen kennelijk in dit schaars bevolkte land geen vijanden. Eric, die er op voorbereid was, wel enige moeilijkheden te ondervinden bij het in het water trekken van de boot, merkt tot zijn verrassing, dat deze zo licht is, dat één man hem makkelijk kan dragen. Hij ontdekt, dat de scheepjes van berkenbast zijn gemaakt en dat hij zeker niet genoeg aan één bootje zal hebben. Dat is een tegenvaller, want nu staat hij voor de opgaaf, geheel alleen twee bootjes weg te pakken. Maar het lukt. Hij werkt zich aan boord en vindt peddels op de bodem, hetgeen alweer een tegenslag is. Het zal namelijk niet meevallen, met de ene hand te peddelen en met de andere het tweede bootje mee te voeren. De Noorman slaagt er echter in, ook dit te volbrengen en hij is al meer dan halverwege, als hij een woedende schreeuw over het water hoort galmen. Hij ziet eerst een en dan meer figuren op de landtong heen en weer rennen en doet zijn uiterste best, de bootjes zo gauw mogelijk naar de diepe schaduwen onder de oever te krijgen. Hier wachten hem zijn mannen, die snel aan boord gaan en de peddels grijpen. Een krijger gaat bij Eric in de boot en Svein zit met de twee krijgers en Cendrach in de andere. De mannen van de landtong hebben inmiddels de achtervolging ingezet, maar tot zijn verwondering ziet Eric, dat ze op de oever aanhouden. 'Ze denken, dat we dáárheen zijn gevlucht,' fluistert hij. 'Stroomop, we moeten stroomop gaan,' sist hij zijn mannen toe. 'En zo hard je kan. Het is onze enige kans om te ontsnappen.'






In de schaduw van de oeverrand tornen de beide bootjes tegen de stroom op, terwijl hun achtervolgers stroomafwaarts varen. Het duurt echter niet lang, of dezen bemerken hun vergissing. Snel maken ze rechtsomkeert en met verdubbelde woede komen zij achter de vluchtelingen aan. Eric geeft de krijger zijn peddel in handen en grijpt zijn boog. Als hij ziet dat Svein zijn voorbeeld volgt, roept hij hem toe: 'Niet op de mannen schieten, maar op de bootjes!' Svein knikt en in snelle opeenvolging vliegen de pijlen op de bootjes toe, de lichte berkenbast doorborend. Het resultaat blijft niet uit. Twee, drie bootjes beginnen te zinken. De overigen hebben blijkbaar aan de schrik genoeg, want hoewel de duisternis Eric en zijn mannen belet alles goed te onderscheiden, horen ze de stemmen van hun achtervolgers steeds verder weg. Ze zien blijkbaar van een verdere vervolging af. Met vernieuwde moed peddelen Eric en Svein over de donkere rivier, die vele bochten maakt en verschillende zijarmen heeft. Opeens klinkt een krachtig ruisen tot hen door, recht voor hen uit. Sterker en sterker wordt het, tot het aanzwelt tot een waar gebulder. Een waterval doemt voor hen op. Ze zitten hopeloos in de val, de weg vooruit is nu versperd en terug kunnen ze niet, want daar zijn hun achtervolgers.






Hoewel de sterke stroming een machtige tegenstand biedt, weten ze de bootjes naar de oever te pagaaien. Haastig klauteren ze aan land, de bootjes aan hun lot overlatend. De bulderende waterval overstemt elk geluid en zo vlug als de duisternis toelaat, lopen zij landinwaarts. Het lawaai van de waterval wordt gaandeweg minder. Na een poos blijft Eric eensklaps staan. Hij beduidt de anderen, stil te zijn. Roerloos luisteren ze maar alleen het geruis van de waterval in de verte is hoorbaar. Ze vervolgen hun weg, tot Eric weer opeens blijft staan. Nu meent ook Svein iets gehoord te hebben en voor alle zekerheid verbergen zij zich zo goed mogelijk tussen de rotsen. Dan ziet Eric even later inderdaad enige gestalten bewegen. Hun achtervolgers zijn hen op het spoor!






Snel duikt Eric weg. 'Ze komen,' fluistert hij zijn mannen toe en ademloos wachten ze, maar er gebeurt niets. Ze durven zich echter niet te verroeren. Het zachte geruis van de waterval in de verte belet hen verdachte geluiden goed waar te nemen. Geruime tijd blijven zij zo doodstil in de spelonk maar dan begint het Eric te vervelen. 'Ik ga op onderzoek uit,' zegt hij. 'Wacht hier op mij.' Hij glipt weg en blijft even in de opening van de grot staan. Bij het schaarse licht dat de maan door de bewolkte hemel zendt tracht hij iets van zijn vervolgers te bespeuren, maar hij ziet of hoort niets meer. Voorzichtig sluipt hij voorwaarts tussen het geboomte door... en heeft geen erg in de gestalte achter hem die zich langzaam opricht en een pijl op de pees legt.







Eric hoort echter de lichte beweging die de man heeft gemaakt en springt juist bijtijds opzij, waarbij de pijl rakelings langs hem heen snelt. Woedend draait de Noorman zich om en springt grommend op zijn aanvaller toe. Deze staart een ogenblik als aan de grond genageld met van schrik wijdopengesperde ogen naar de grote vreemde man met het lichte haar, die daar op hem afkomt. Dan, voordat Eric een stap verder is gekomen, keert de man om en rent er vandoor, Eric in stomme verbazing achterlatend. Hoewel er blijkbaar geen verdere aanvallers in de buurt waren, spitst Eric de oren om elk verdacht geluid op te kunnen vangen. Dat de man hier alleen rondloopt lijkt hem vrij onaannemelijk en dat hij zo hard is weggelopen bevalt hem helemaal niet...







Op alles voorbereid gaat Eric terug naar de grot, maar hij merkt niets meer van de achtervolgers. Hij begrijpt niets van het wonderlijke gedrag van de man, die op hem schoot en zijn makkers al evenmin. 'Ze hadden het daarginds over het Land der Witte Mannen,' zegt Cendrach peinzend. 'En het was duidelijk, dat ze daar niet graag mee te doen wilden hebben.' 'Misschien dacht die man wel dat ik een van hen was,' oppert de Noorman. 'Hij keek me aan of ik een geestverschijning was. Dat zou dan verklaren waarom hij zo hard aan de haal ging!' Cendrach knikt bedachtzaam. 'Als inderdaad Ragnar de Rode met zijn wilde streken daar is,' zegt hij, 'valt het te begrijpen dat de angst voor witte mannen er in zit!' 'Dan lijkt het mij hoog tijd, dat we op zoek gaan naar het heerschap,' stelt Eric voor. Er wordt besloten dat ze met gebruik maken van de duisternis dadelijk op weg zullen gaan. Hoewel ze geen overval meer vrezen, sluipen ze voorzichtig naar de waterval en beginnen, langs de steile rotsen omhoog klimmend, hun tocht op zoek naar het Land van de Witte Mannen.

Lees het volgende nummer: DEEL 38 HET LAND DER WITTE MANNEN

